

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ

Σπύρος Μοσχονάς

Διγλωσσία (Diglossia)

20.5.26

A. Πρώτη εμφάνιση (στα συμφραζόμενα του γλ. ζητήματος)

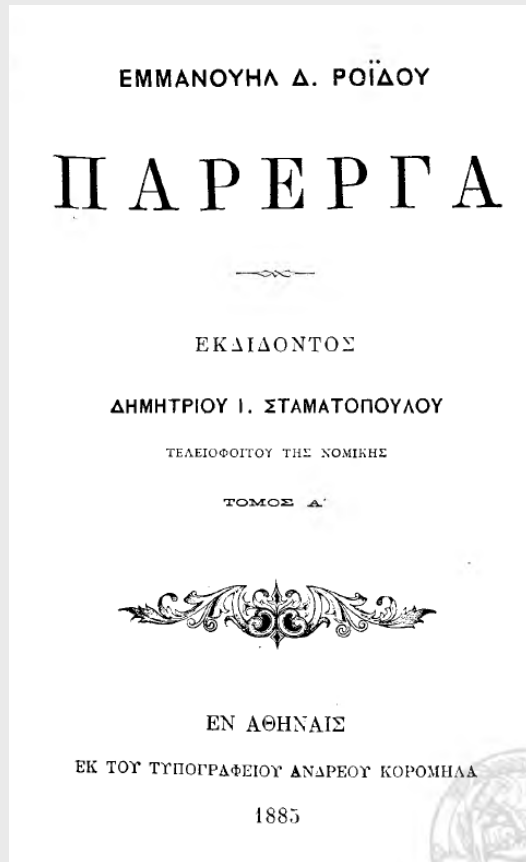

Εμμανουήλ Δ. Ροΐδης, *Πάρεργα*, Εκ του Τυπογραφείου Ανδρέου Κορομηλά, Εν Αθήναις 1885, ρ. ιζ´-ιη´.

Πρώτη εμφάνιση (στα συμφραζόμενα του γλ. ζητήματος)

Εμμανουήλ Δ. Ροϊδης, *Πάρεργα*, Εκ του Τυπογραφείου Ανδρέου Κορομηλά, Εν Αθήναις 1885, ρ. ιζ´-ιη´.

ιζ'

στην πρὸς πάντας ὁμιλίαις. Τῆς δὲ μεταξύ διαλόγου καὶ μονολόγου διαφορᾶς πρόχειρον παρέχει παράδειγμα ἢ ἐν αὐτῷ τῷ Βουλευτηρίῳ ἐπικρατοῦσα διγλωσσία. Ἐφ' ὅσον τῷ ὄντι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους μονολογοῦσιν ἐν ἀταραξίᾳ, μεταχειρίζονται τοὺς τύπους τῆς γραφομένης· ἀλλ' ἅμα ἐξ οἰασθήποτε ἀφορμῆς ἐξαφθῶσιν, ἅμα ἀρχίσωσιν αἱ διακοπαὶ καὶ διαδεχθῆ ὁ διάλογος τὴν μονολογίαν, εὐθὺς ἀντικαθιστᾷ τὴν ἀπαγγελίαν γραπτῷ λόγῳ ἢ ζῶσα λαλιά τῶν Ἑλλήνων, ἢ μόνη δυναμένη μετ' ἀληθοῦς πάθους νὰ συμδίσασθῃ. Οἱ κατακόρως ἀναμασσῶντες ὅτι συμπροοδεύει, ἤτοι ἐξαρχαίχεται, μετὰ τῆς γραπτῆς, καὶ ἡ λαλουμένη, καὶ ὡς παράδειγμα φέροντες βουλευτάς, εἰσαγγελεῖς, δικηγόρους καὶ ἱεροκῆρυκας μονολογοῦντας, ἤθελον εἶναι πολὺ πειστικώτεροι, ἂν ἠυδόκουν νὰ πληροφορήσωσιν ἡμᾶς τίνα οἱ ῥήτορες οὗτοι λαλοῦσι γλῶσσαν συνευθυμοῦντες μετὰ φίλων, ὑπομένοντες τοὺς πόνους χειρουργικῆς ἐγχειρίσεως, ἐπιπλήττοντες παῖδα θραύσαντα ποτήριον, ἀποχαιρετῶντες ἐκπνέοντα συγγενῆ, πατούμενοι καθ' ὁδὸν ὑπὸ ἀπροσέκτου διαβάτου, γονατίζοντες ἐνώπιον γυναικὸς ἢ παραληροῦντες ἐν ὄνειρῳ. Οὐδόλως ἐνταῦθα πρόκειται περὶ γλώσσης τοῦ λαοῦ καὶ γλώσσης τῶν λογίων, ἀλλὰ περὶ διγλωσσίας τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, τῶν ἐχόντων γλῶσσαν ζωντανήν, δι' ἧς ἐκφράζουσι πάντα αὐτῶν τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ πάθη, καὶ καταδικαζομένους νὰ μεταχειρίζωνται γράφοντες ἢ ἀγορευόντες ἄλλην τινά, δι' ἧς εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατος ἡ ἔκφρασις παντὸς αἰσθήματος καὶ παντὸς πάθους. Ἐφ' οἰανδήποτε καὶ ἂν ἐξετάσῃ τις τὸ

ιη'

ζήτημα ἐποψιν, πάντοτε εἰς τὴν διγλωσσίαν καταπτᾷ. Οἱ μὴ θέλοντες νὰ ὁμολογήσωσιν ὅτι ἄλλη εἶναι ἡ γραφομένη καὶ ἄλλη ἡ ὁμιλουμένη, πρέπει ἐξ ἄπαντος νὰ παραδεχθῶσι τὴν διχοτόμησιν τῆς τελευταίας ταύτης, εἰς γλῶσσαν μονολόγου καὶ γλῶσσαν διαλόγου, εἰς γλῶσσαν συγκινήσεως καὶ γλῶσσαν ἀταραξίας, ἐχούσας ἰδιαίτερον ἐκάστη λεξικὸν καὶ ἐπι μᾶλλον διαφέρουσαν γραμματικὴν. Κατὰ τὸν Σαιεπιῆρον τεκμήριον σφοδρᾶς συγκινήσεως εἶναι τὸ νὰ λησμονῆ τις ἐνδυσόμενος τὸν λαιμοδέτην αὐτοῦ καὶ τὰς περικνημίδας· πρὸς ἐκτίμησιν ὅμως τῆς ψυχικῆς καταστάσεως τοῦ σήμερον Ἑλληνοσ φαίνεται πολὺ ἀσφαλέστερον γνῶρισμα ἢ χρῆσις ἢ παράλειψις τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ. Τὴν τῆς αὐτῆς τελείαν τῆς διωρθωμένης γλώσσης ἀνεπιτηδειότητα πρὸς διεγερσιν καὶ ἔκφρασιν παντὸς πάθους πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι εἶχον ὑπ' ὅψιν καὶ αὐτοὶ οἱ διορθωταί, οἱ ἔνεκα τούτου μετονομάσαντες τὸ μανδύλιον «ρίνομακτρον», ὡς προσωρισμένον ῥίνας μόνον καὶ οὐδέποτε ὀφθαλμοῦς νὰ σπογγίζῃ. Ἐν τῇ δημιουργίᾳ τῆς λέξεως ταύτης διαλάμπει ὅπασα τῶν λογισμάτων ἢ καλαισθησία. Ἄν οὐδὲν δυναταί τις νὰ λῶθῃ ἀποχωριζόμενος τῆς φιλάτης του θελκτικώτερον ἐνθύμημα τοῦ ὑγροῦ αὐτῆς μανδυλίου, κατὰ τι διάφορος ἤθελεν εἶναι ἡ προσφορά ὑγροῦ... μᾶκτρον τῆς ῥίνας. Τὸ αἰσθημα καὶ τὰ δάκρυα μετέβλεν ἢ διόρθωσις εἰς μύξαν καὶ ἀηδίαν. Ἀλλὰ καὶ τοῦ μᾶλλον κορυζῶντος μᾶκτρον ἀσυγκρίτως ἀηδεστέρα εἶναι ἢ ἀπὸ τινος χρόνου κατορθωθείσα συγκόλλησις μετὰ τοῦ «θα» τῶν μέσων ἀορίστων καὶ ἢ βδελυρὰ

- » ένα αισθητικό αξίωμα: «οι λέξεις [...] τότε μόνον δύναται να θεωρηθώσιν ως εκπληρούσαι τον προορισμό αυτών, οσάκις παρελαύνωσι προ των οφθαλμών του αναγνώστου εντελώς απαρατήρητοι» (1885α: ιβ´).
- » «ο μη διχασμός της προσοχής μεταξύ της ιδέας και των υλικών της παραστάσεως αυτής μέσων ούτε ατομική ημών γνώμη είναι βεβαίως, ούτε κανών μόνης της τέχνης του γράφειν, αλλά στοιχειώδης όρος πάσης καλλιτεχνίας» (σ. ις´).
- » «ο έχων να θαυμάσει τα `αφίκετο`, τα `εκδίδοται`, τα `σχων της τιμής`, τα ` να πληρώται`, τα ` ίνα ενδώ`, [...] τα `εξηγησάμην, εσημειωσάμην, εφιλοτιμησάμην, υπηνιξάμην`»

- » «αδύνατον είναι να γράψη τις καλλιτεχνικῶς ελληνιστί, δι' ἔλλειψιν λέξεων παρερχομένων απαρατηρήτων. Τοιαῦτα εἶναι μόναι αἱ καθεκάστην χρησιμεύουσαι ἡμῖν προς ἔκφρασιν, ου μόνον των διανοημάτων, ἀλλὰ και των αισθημάτων ἡμῶν, εν πάσῃ της ψυχῆς καταστάσει. [...] Ἀλλ' εἰς τας πλείστας τούτων ενεκόλαψαν ἤδη της γλώσσης οἱ διορθωταί το στίγμα του χυδαϊσμοῦ, το ελκύνον επ' αὐτοῦ την προσοχήν και καθιστῶν αὐτάς ἀχρήστους εν τῷ γραπτῷ λόγῳ» (σ. κβ´).

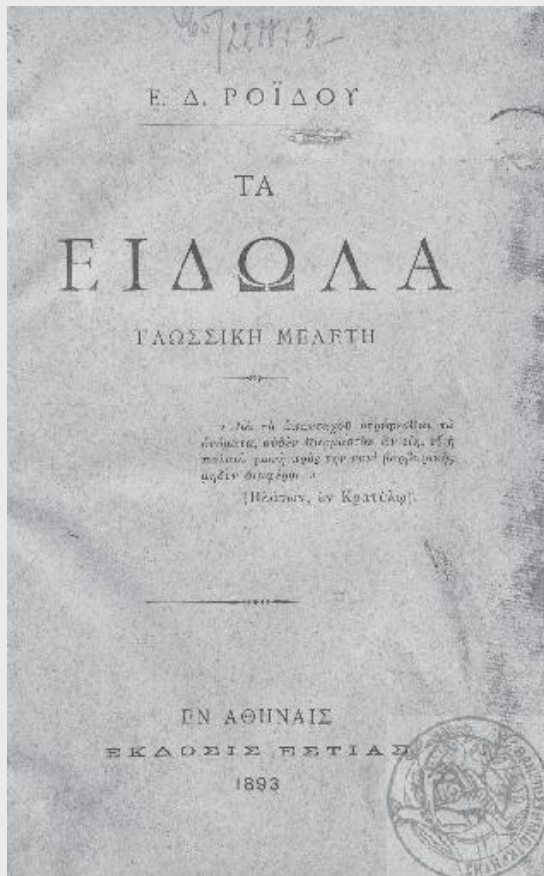
- » «Της δε μεταξύ διαλόγου και μονολόγου διαφοράς πρόχειρον παρέχει παράδειγμα η εν αυτώ τω Βουλευτηρίω επικρατούσα διγλωσσία. Εφ' όσον τω όντι οι αντιπρόσωποι του ελληνικού έθνους μονολογούσιν εν αταραξία, μεταχειρίζονται τους τύπους της γραφομένης· αλλ' άμα εξ οιασδήποτε αφορμής εξαφθώσιν, άμα αρχίσωσιν αι διακοπαί και διαδεχθή ο διάλογος την μονολογίαν, ευθύς αντικαθιστά την απαγγελίαν γραπτού λόγου η ζώσα λαλιά των Ελλήνων, η μόνη δυναμένη μετ' αληθούς πάθους να συμβιβασθή» (σ. ιζ').

- » Όμως, ακόμη και όσοι «μονολογούν» στην καθαρεύουσα δεν θα τη χρησιμοποιήσουν «συνευθυμούντες μετά φίλων, υπομένοντες τους πόνους χειρουργικής εγχειρήσεως, επιπλήττοντες παίδα θραύσαντα ποτήριον, αποχαιρετώντες εκπνέοντα συγγενή, πατούμενοι καθ' οδόν υπό απροσέκτου διαβάτου, γονατίζοντες ενώπιον γυναικός ή παραληρούντες εν ονείρω» (σ. ιζ´).

- » «Ουδόλως ενταύθα πρόκειται περί γλώσσης του λαού και γλώσσης των λογίων, αλλά περί διγλωσσίας των αυτών ανθρώπων, των εχόντων γλώσσαν ζωντανήν, δι' ης εκφράζουσι πάντα αυτών τα αισθήματα και τα πάθη, και καταδικαζομένων να μεταχειρίζονται γράφοντες ή αγορεύοντες άλλην τινά, δι' ης είναι απολύτως αδύνατος η έκφρασις παντός αισθήματος και παντός πάθους. Υφ' οιανδήποτε και αν εξεταση τις το ζήτημα έποψιν, πάντοτε εις την διγλωσσίαν καταντά» (σ. ιζ' -ιη').

«Συνύπαρξις δύο γραμματικῶν»

Εμμανουήλ Δ. Ροΐδης, *Τα εἶδωλα: Γλωσσικὴ μελέτη*, in *Ἄπαντα Δ΄*, Ερμής, Αθήνα 1978, σσ. 93-363 [first edition: ἐκδοσις Εστίας, εν Αθήναις 1893].

- » «συνύπαρξις δύο γραμματικῶν» (σ. 270 σημ. 1)
- » «ἡ ἰδική μας διγλωσσία ουδεμίαν ἔχει σχέσιν οὔτε προς διαλεκτικὰς διαφορὰς, οὔτε προς βαρβαρισμοὺς ἀπαιδευτῶν, ἀλλ' ἐγκεῖται εἰς το διάφορον τοῦ λεγομένου γραπτὸν ὄνομα τῶν συνηθεστάτων πραγμάτων καὶ τὴν χρῆσιν δύο γραμματικῶν» (σ. 330)

Άμεση διάδοση του όρου 'διγλωσσία'

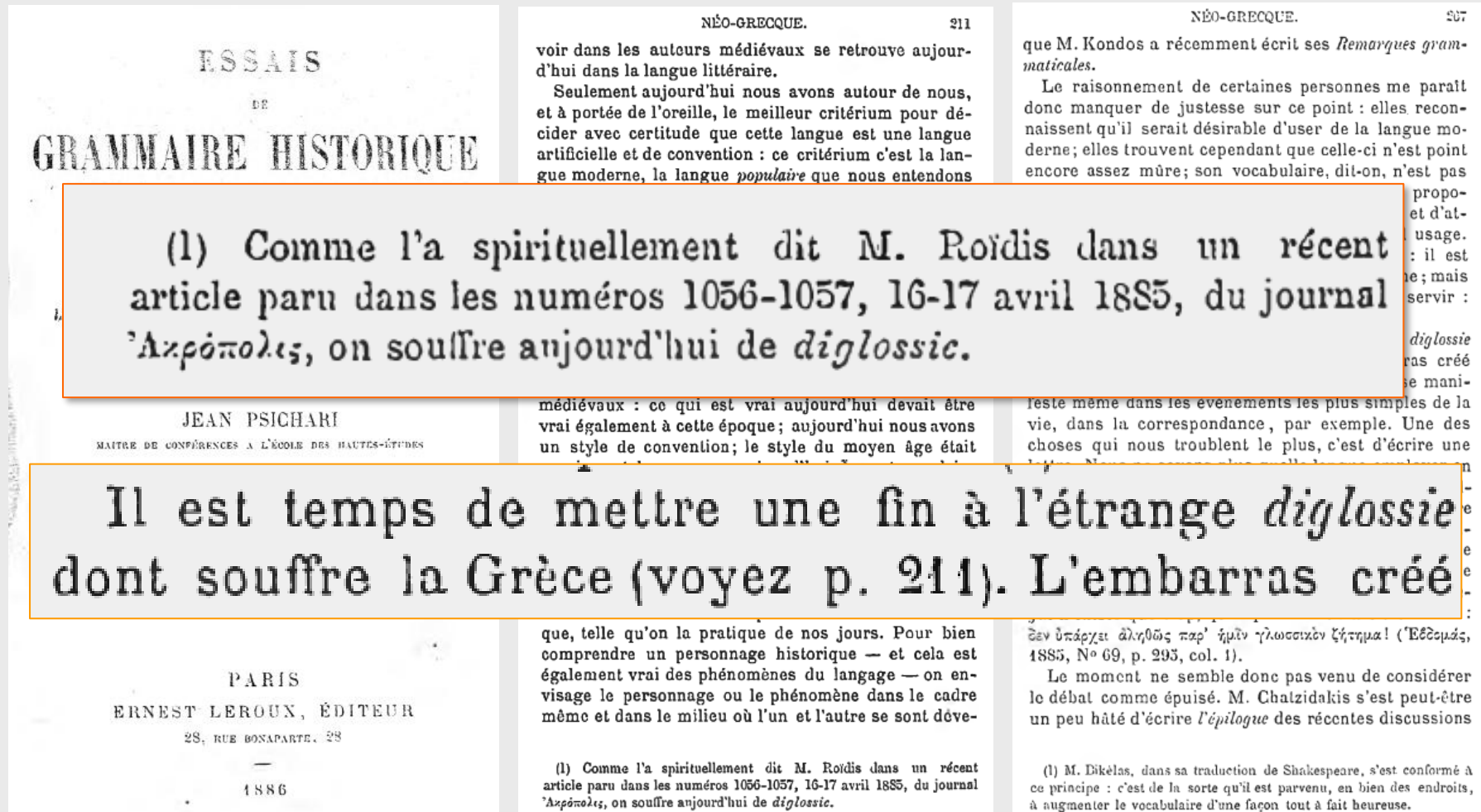

Jean Psichari, *Essais de grammaire historique néo-grecque*, première partie, Ernest Leroux, Paris 1886, pp. 211 n. 1, 267.

Άμεση διάδοση του όρου 'διγλωσσία': Ψυχάρης

Jean Psichari, *Essais de grammaire historique néo-grecque*, première partie, Ernest Leroux, Paris 1886, pp. 211 n. 1, 267.

Γλωσσικό ζήτημα και διάδοση της «διγλωσσίας»

1870

(1885)

1901

1903

1919

1925/7

Κ. Ν. ΣΑΘΑ
 ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.
 ΙΣΤΟΡΙΑ
 ΤΟΥ
 ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

* Η συζήτηση περί της νεοελληνικής της θύρας διαλέκτου μας, και ή εξέταση του ρου-
 πιδού αυτής κίνησης, δεν είναι πλέον συζήτη-
 ση ειδικής φιλολογίας ή γραμματικής, αλλά
 είναι συζήτηση θύρας, καθόλου κινήσεως,
 και των ιδιοτήτων του θύρας διαχωρισμού
 τούτοις συστατών.
 Π. ΚΟΡΝΑΡΗΣ, 1888.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,
 ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦ. ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΑΝΔ. ΚΟΡΟΜΗΛΑ.
 Όδ. Έρμού, Άνω. 291.
 1870.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ
 ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ
 ΠΑΡ' ΗΜΙΝ
 ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ
 ΕΚΦΩΝΗΘΗΣ
 ΕΝ ΤΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΜΕΓΑΛΗ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΗ
 ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΟΡΤΗΝ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ

Δ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ
 ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΑΡΧΗ

CHAPTER XXIII.

THE LANGUAGE QUESTION IN GREECE AND SOME REFLECTIONS SUGGESTED BY IT.

By (Dr.) DANIEL QUINN.

The art and habit of recording thought in writing distinguishes the civilized man from the barbarian. Well known, indeed, are many of the traits by which the man of culture, directly by virtue of his habit of reading and writing, is marked off as different from the unlettered boor. But yet this habit produces many other great results that usually are not estimated at their full value. One of the more noteworthy of these is the fact that in nations where the use of letters is intense and constant the inhabitants become bilingual, or, to use a term which may be more proper, diglossic.

Without here inquiring into the causes, it may be stated as a historic truth that in the past ages of culture few men, or none, have ever written lengthily treatises in a language constructed entirely and exclusively out of words and expressions adapted from the genuine conversational tongue of the unlettered classes. And, furthermore, no man when conversing about the small affairs of daily life employs the carefully selected words and constructions which by a kind of acquired instinct he is forced to use when he undertakes to perform a literary feat. This phenomenon can not be adequately appreciated by scholars who live in countries where all the inhabitants, if not themselves actually more or less educated by means of letters, are continually under the direct influence of lettered men. But inability to appreciate the magnitude of this phenomenon does not necessarily engender a desire to deny its existence. The man who never learned writing and composition often feels himself incapable of dictating an ordinary note even when in his own modes of expression he is fully able to communicate all the successive statements which he wishes to be incorporated therein. His helplessness in such cases consists not in ignorance of what he wishes to express, but in the consciousness of his not knowing the phrase of language which is proper for the written document.

The phenomenon of diglossy does not suppose that the inhabitants of one and the same locality speak two languages so unlike as to be conceived by all to be entirely distinct, as, for example, where certain communities of Germans or French in North America speak not only a variety of English, but also a variety of their ancestral Teutonic or Latin tongue. These colonists can not by reason of the retention of their mother tongue, in addition to their acquired facility in English, be said to be merely diglossic. They are bilingual out and out. Diglossy simply supposes that in a given community the phrase or quality of language used by the educated classes is notably different from that of the lower strata of society; or, again, that the written language of the educated classes is different from their spoken language, because of their tendency in written language to imitate more ancient or classical composition, while in spoken intercourse they keep closer to the mode of speech in vogue

ED 1900—VOL II—2

1297

Ν ΑΘΗΝΑΙΣ.
 Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
 1903

* Εν τή αναφορά της λέξεως οὐδέ τί τοι μή τί γάρ τὸ γινώσκων φράσσεται.
 (διδασκ. Δλ.)

ΔΕΛΤΙΟΝ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
 ΚΑΙ
 ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Αρ. 2

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ
 ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ
 ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΓΝΩΜΩΝ

(Ἀπόφασις ἐν τῇ Ἱστορικῇ γραμματικῇ τῆς Νεοελληνικῆς).
 ΥΠΟ
 ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ. ΜΠΟΥΤΟΥΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
 ΤΥΠΟΣ Τ. Μ. ΜΑΝΤΖΕΒΕΛΑΚΗ
 ΙΟΥΝΙΟΣ 1919

Α. Ε. ΜΕΓΑ
 ΙΣΤΟΡΙΑ
 ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

ΜΕΡΟΣ Α'
 ΑΙΩΝΕΣ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΑΛΛΟΙΩΣΕΩΝ
 ΗΤΟΙ
 ΠΡΩΤΑΙ ΑΡΧΑΙ ΚΑΙ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΟΜΕΝΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ
 (300 π. Χ. — 1150 μ. Χ.)

Μίση τρέιαντα τῶν ζουβων μίση πῶλον
 δώδεκα τῶν ζουβωντος αὐτόν. (ΚΟΡΑΝΗΣ)

Α. Ε. ΜΕΓΑ
 ΨΕΥΔΟΔΗΜΟΤΙΚΙΣΜΟΣ
 ΚΑΘΗΜΕΡΗ ΚΑΙ ΨΥΧΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ
 ΕΚΧΥΛΙΣΜΟΣ
 ΕΝ ΤΗ
 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ
 Β' μέρος
 ΤΙΜΗ ΕΝΕΚΕΤ
 1. Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΨΥΧΑΡ.
 2. Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΕΧΘΑΙΟΥ
 ΤΙΜΗ 6000
 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΕΙΟ
 ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Ι. ΚΟΛΛΑΡΟΥ—Βιβλιοπωλείον τῆς Ἐστίας (Ἐσθίου 44)
 ΕΝ ΒΕΡΣΑΛΟΝΙΚΗ—Βιβλιοπωλείον Μ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ & Σω.
 1927

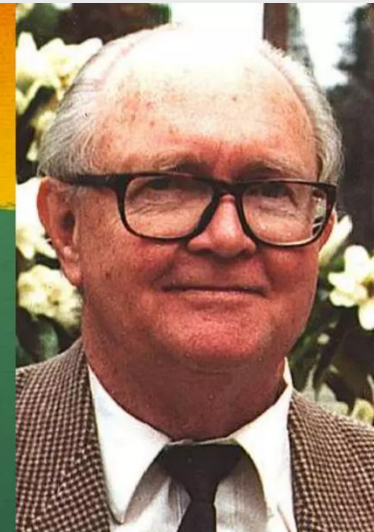
B. "Diglossia"

C. A. Ferguson, *Diglossia*, *Word* 15 (1959): 325-40.

Charles A. Ferguson (1921-1998)

- ▶ A Stanford University based Professor of Linguistics
- ▶ Noted for his works and article on "diglossia"
- ▶ More of a Linguist than a sociologists in comparison to Joshua Fishman

Περιπτώσεις που εξέτασε ο Ferguson

C. A. Ferguson, Diglossia, *Word* 15 (1959): 325-40.

		H is called	L is called
Arabic	Classical (=H)	<i>'al-fuṣḥā</i>	<i>'al-ʿāmmiyyah,</i> <i>'ad-dārij</i>
	Egyptian (=L)	<i>'il-faṣiḥ,</i> <i>'in-naḥawī</i>	<i>'il-ʿāmmiyya</i>
Sw. German	Stand. German (=H)	<i>Schriftsprache</i>	<i>Hoochtüütsch</i>
	Swiss (=L)	<i>[Schweizer] Dialekt,</i> <i>Schweizerdeutsch</i>	<i>Schwyzertüütsch</i>
H. Creole	French (=H)	<i>français</i>	<i>créole haïtien</i>
Greek	H and L	<i>katharévusa</i>	<i>dhimotiki</i>

καθαρεύουσα

δημοτική

Diglossia

A linguistic division of labour

Example 6

In Eggenwil, a town in the Aargau canton of Switzerland, Silvia, a bank-teller, knows two very distinct varieties of German. One is the local Swiss German dialect of her canton which she uses in her everyday interactions. The other is standard German which she learnt at school, and though she understands it very well indeed, she rarely uses it in speech. Newspapers are written in standard German, and when she occasionally goes to hear a lecture at the university it may be in standard German. The national TV news is broadcast in standard German, but weather broadcasts now use dialect. The sermons her mother listens to in church are generally in standard German too, though more radical clerics use Swiss German dialect. The novels Silvia reads also use standard German.

Ο ορισμός του Ferguson

- » *DIGLOSSIA is a relatively stable language situation in which, in addition to the primary dialects of the language (which may include a standard or regional standards), there is a very divergent, highly codified (often grammatically more complex) superposed variety, the vehicle of a large and respected body of written literature, either of an earlier period or in another speech community, which is learned largely by formal education and is used for most written and formal spoken purposes but is not used by any sector of the community for ordinary conversation.*

Ο ορισμός του Ferguson

δυνατόν να επιχειρήσουμε μία πληρέστερη ερμηνεία της έννοιας. Η διμορφία αποτελεί μία σχετικά σταθερή γλωσσική κατάσταση, όπου εκτός από τις πρωταρχικές διαλέκτους της γλώσσας (οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν μία κοινή ή τοπικές κοινές) υπάρχει επίσης μία αποκλίνουσα σε μεγάλο βαθμό, αρκετά κωδικοποιημένη (με γραμματική συχνά αρκετά περίπλοκη), επιβεβλημένη ποικιλία, το μέσο ενός μεγάλου και σεβαστού μέρους της γραπτής λογοτεχνίας, που εντοπίζεται είτε σε μια πιο πρώιμη περίοδο ή σε μία άλλη γλωσσική κοινότητα και η οποία (επιβεβλημένη ποικιλία) διδάσκεται ευρέως από την επίσημη εκπαίδευση και χρησιμοποιείται κυρίως στο γραπτό λόγο και σε επίσημες επικοινωνιακές περιστάσεις, αλλά δε χρησιμοποιείται από κανένα τμήμα της κοινότητας σε μία καθημερινή συζήτηση.

Μετάφραση: Εύα Κοκκίνου, Ντίνα Πικάση
Επιμέλεια: Ήλια Τσάρα

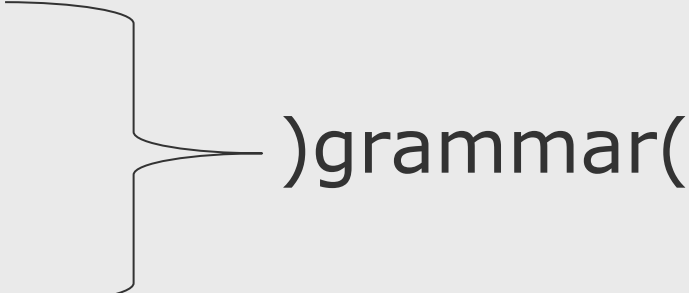
Στενός ορισμός της διγλωσσίας:

1. Δύο διακριτές ποικιλίες της ίδιας γλώσσας χρησιμοποιούνται στην ίδια κοινότητα: η «Υψηλή» και η «Χαμηλή» (High – Low)
2. Υ και Χ έχουν διαφορετικές και συμπληρωματικές λειτουργίες
3. Η Υ δεν χρησιμοποιείται ποτέ στην καθημερινή επικοινωνία (for casual or informal speech, small talk, κλπ.)

διγλωσσία ≠ Πρότυπη + διάλεκτος

«Ferguson's 9 rubrics»

---

1. different functions/**domains**
(πεδία χρήσης)
  2. prestige (κοινωνική αξιολόγηση)
  3. literary heritage (γραμματεία)
  4. mode of acquisition (τρόπος εκμάθησης)
  5. standardization (τυποποίηση)
  6. stability (σταθερότητα)
  7. φωνολογία
  8. μορφολογία
  9. λεξιλόγιο
-
-)grammar(

Διτυπίες (πηγή: Ferguson 1959)

Υ	Χ	
Ελληνικά		
<i>ikos</i>	spiti	σπίτι
<i>idhor</i>	nero	νερό
<i>eteke</i>	eyenise	γέννησε
<i>ala</i>	ma	αλλά
Αραβικά		
<i>hida'un</i>	gazma	παπούτσι
<i>'anfun</i>	manaxir	μύτη
<i>dahaba</i>	rah	πήγε
<i>ma</i>	'eh	τι
<i>'al'ana</i>	Dilwa 'ti	τώρα
Κρεολή		
<i>homme, gens</i>	Μουν(δε συνδέεται με τη λέξη «monde»=κόσμο ς	άνθρωπος, άνθρωποι
<i>Ane</i>	bourik	γάιδαρος
<i>Donner</i>	bay	δίνω
<i>beaucoup</i>	apil	πολύ
<i>maintenant</i>	kou- n- ye- a	τώρα

Fishman: Diglossia with/out bilingualism, bilingualism with/out diglossia

THE RELATIONSHIPS BETWEEN BILINGUALISM AND DIGLOSSIA

<u>BILINGUALISM</u>	<u>DIGLOSSIA</u>	
	+	—
+	1. Both diglossia and bilingualism	2. Bilingualism without diglossia
—	3. Diglossia without bilingualism	4. Neither diglossia nor bilingualism

**Bilingualism With and Without Diglossia;
Diglossia With and Without Bilingualism.**

Joshua A. Fishman
Yeshiva University

Fishman: Diglossia with/out bilingualism, bilingualism with/out diglossia

---

<p>+ diglossia + bilingualism</p> <p>Spanish + Guarani (Paraguay) High German + Swiss German (Swiss-German cantons)</p>	<p>- diglossia + bilingualism</p> <p>Immigrant groups («bilingualism without diglossia tends to be transitional»)</p>
<p>+ diglossia - bilingualism</p> <p>French + Danish, Salish, Provençal, Russian, etc. (e.g., French as spoken by elites in courts)</p>	<p>- diglossia – bilingualism</p> <p>(«only very small, isolated and undifferentiated speech communities may be said to reveal neither diglossia nor bilingualism»)</p>

**Bilingualism With and Without Diglossia;
Diglossia With and Without Bilingualism.**

Joshua A. Fishman
Yeshiva University

Diglossia with/out bilingualism, bilingualism with/out diglossia

ΤΜΗΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ERASMUS+

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ERASMUS+

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΓΙΑ ΣΠΟΥΔΕΣ / KA131

ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΓΙΑ ΣΠΟΥΔΕΣ / KA131

ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ ΓΙΑ ΣΠΟΥΔΕΣ / KA131

ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΓΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ / KA131

ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ ΓΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ / KA131

ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΓΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ / KA131

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ / KA131

ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ Η ΣΟΒΑΡΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ / KA131

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ / KA171

DEPARTMENT OF EUROPEAN AND INTERNATIONAL RELATIONS

ERASMUS+

ERASMUS+ STUDENT MOBILITY / KA131

ERASMUS+ TRAINEESHIP MOBILITY / KA131

ERASMUS+ INTERNATIONAL MOBILITY / KA171

HELLENIC REPUBLIC
National and Kapodistrian
University of Athens
— EST. 1837 —

**DIRECTORATE OF PUBLIC
AND INTERNATIONAL
RELATIONS**

ERASMUS+:

ERASMUS+ STUDENT MOBILITY / KA131

- NOMINATION PROCEDURE
- APPLICATION PROCEDURE
- SELECTION OF COURSES
- LANGUAGE OF COURSE
- ACADEMIC CALENDAR / WELCOME DAY
- ACCOMMODATION
- REGISTRATION PROCEDURES / ID CARD / PROLONGATION
- VISA AND RESIDENCE PERMIT
- STUDENTS SERVICES
- GREEK LANGUAGE COURSES
- GOING BACK HOME

ERASMUS+ TRAINEESHIP MOBILITY / KA131

ERASMUS+ INTERNATIONAL MOBILITY / KA171

Diglossia with/out bilingualism, bilingualism with/out diglossia

<p>+ diglossia + bilingualism</p> <p>?</p>	<p>- diglossia + bilingualism</p> <p>?</p>
<p>+ diglossia – bilingualism</p> <p>?</p>	<p>- diglossia – bilingualism</p>

ΑΡΧΙΚΗ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΤΜΗΜΑ

HOME
NEWS AND EVENTS
DEPARTMENT
STAFF
STUDIES

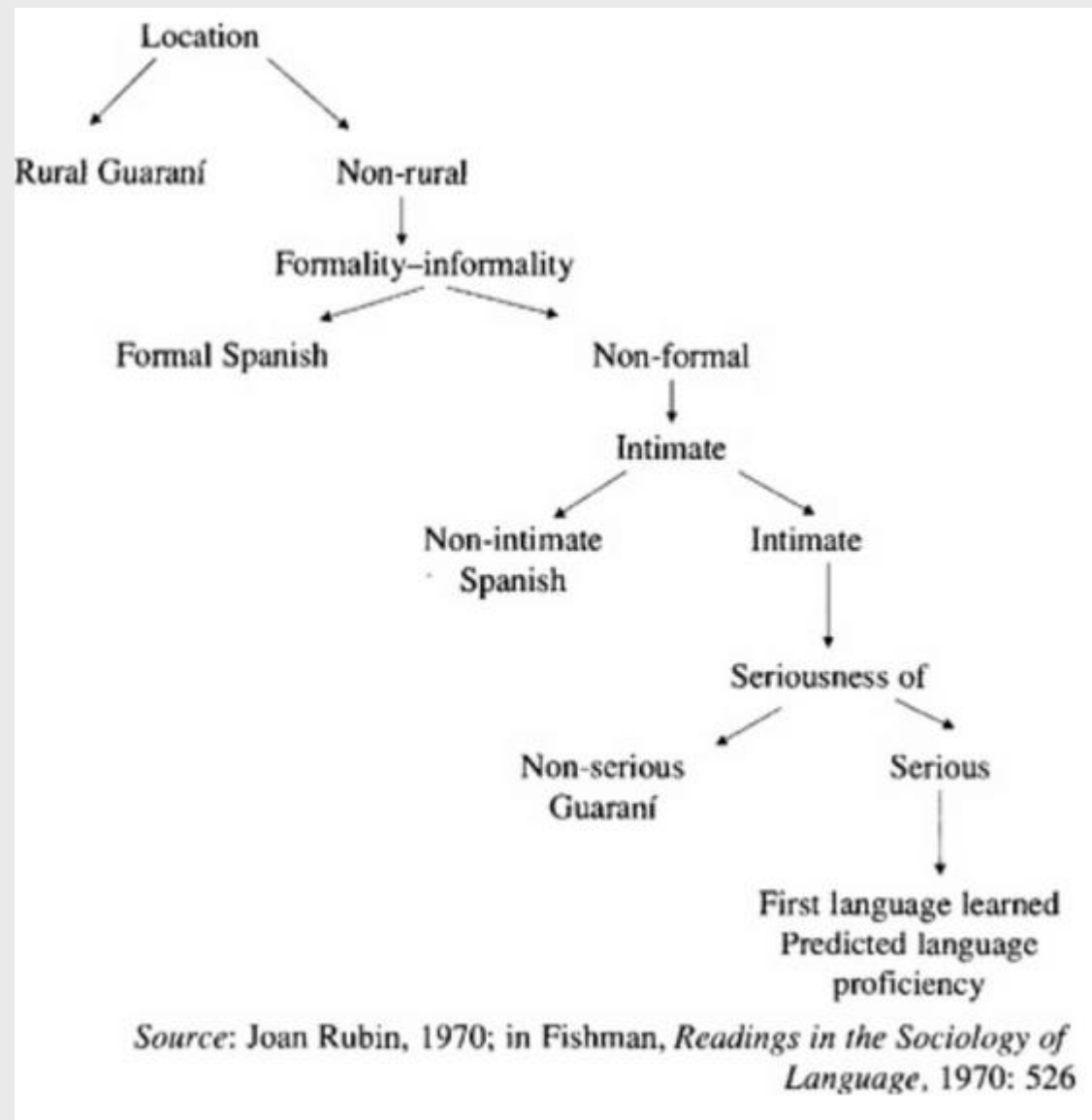
ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑ
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ENGLISH

diglossia = ?

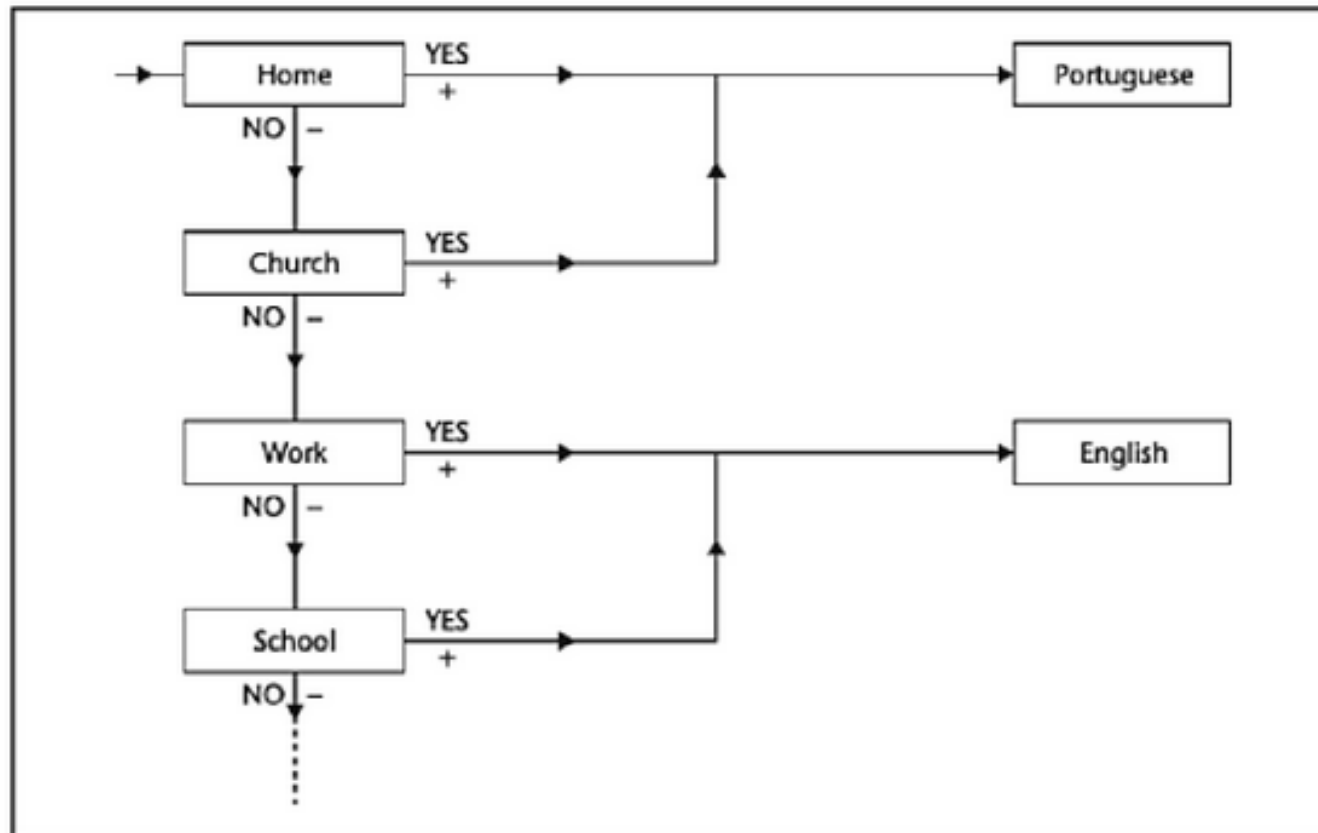
- ▶ «διγλωσσία» (= ? bilingualism)
- ▶ «διμορφία»,
- ▶ «διφυΐα»,
- ▶ «διπλογλωσσία»,
- ▶ «κοινωνική διγλωσσία»

Καρβούνης Χρήστος, 2023. *Κοινωνική διγλωσσία και γλωσσική ιδεολογία: Συμβολή στην ιστορία της κοινής νεοελληνικής (1783 – 1941)*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, pp. 472-480.

Τα πεδία χρήσης ως δέντροδιαγράμματα αποφάσεων

Πεδία χρήσης (πηγή: Holmes & Wilson, *ό.π.*)

Figure 2.1 Appropriate code choice in different domains among the Portuguese community in London

Η διάδοση της 'diglossia'

Language in Society 21, 611-674. Printed in the United States of America

Diglossia: A bibliographic review¹

ALAN HUDSON

*Department of Linguistics
University of New Mexico
Albuquerque, NM 87131-1196*

ABSTRACT

The bibliography following the body of this paper contains a total of 1,092 entries on the subject of diglossia. Entries dealing with diglossia in the classical sense of Ferguson (1959) and in the sense of functional compartmentalization of distinct languages are represented approximately equally. Scholarly publication in the area of diglossia continues unabated as indicated by the fact that approximately one-half of the entries in the bibliography were published between 1983 and 1992. However, there remains a need for a comprehensive integration, comparative analysis, and socioevolutionary interpretation of diglossia research. (Bilingualism, diglossia, functional variation, literary languages, registers, standard languages, standardization)

The bibliography that follows in these pages is offered to the readers of *Language in Society* as a research tool for the comparative and evolutionary study of diglossia. In the words of Ferguson (1959:340), the study of diglossia "is of clear value in understanding processes of linguistic change and presents interesting challenges to some of the assumptions of synchronic linguistics."² Additionally, and more broadly, it "promises material of great interest to social scientists in general, especially if a general frame of reference can be worked out for analysis of the use of one or more varieties of language within a speech community" (Ferguson 1959:340).

Ferguson's manifest intent in his original statement about diglossia was to characterize the situation in the Arabic-speaking world, and several other situations that resembled it, "in the hopes that here we would have discovered one possible element in a general typology of socio-linguistic situations" (Ferguson 1963a:163). The purpose of such a typology, clearly, was not merely to provide a convenient yet arbitrary system for cataloguing sociolinguistic situations, but rather to induce movement "toward a more general theory of language in society" (Ferguson 1991:232), in which "the relations between linguistic structure, language use, and language attitudes on the one hand and phenomena of social organization and communicative functions on the

© 1992 Cambridge University Press 0047-4045/92 \$5.00 + .00

611

1992

≈ 1,100 καταχωρίσεις

Library and Information Sources in Linguistics 23

Diglossia

A comprehensive bibliography,
1960-1990, and supplements

Mauro Fernández

JOHN BENJAMINS PUBLISHING COMPANY

1993

≈ 3,000 καταχωρίσεις

Η διάδοση της 'diglossia'

The image shows two overlapping screenshots of the Google Scholar search interface. The top screenshot shows a search for 'diglossia' with approximately 51,700 results. The bottom screenshot shows a search for 'diglossie' with approximately 21,700 results. Both screenshots include a left-hand navigation menu with filters for time, sorting, and type. The search results for 'diglossie' are visible in the bottom screenshot, showing three articles with their titles, authors, and publication details.

Google Scholar diglossia

Articles About 51,700 results (0.06 sec)

Google Scholar diglossie

Articles About 21,700 results (0.05 sec)

Any time
Since 2024
Since 2023
Since 2020
Custom range...

Sort by relevance
Sort by date

Any type
Review articles

include patents
 include citations

Create alert

Tip: Search for **English** results only. You can specify your search language in [Scholar Settings](#).

[\[HTML\] à propos de la notion de diglossie.](#)
A Tabouret-Keller - Langage et société, 2006 - cairn.info
Deux aspects de l'application des qualifications « haute » et « basse » aux situations de **diglossie** sont abordés : les changements de sens qui les ont affectées en association à la ...
☆ Save Cite Cited by 70 Related articles All 11 versions

[La diglossie comme conflit: l'exemple occitan](#)
P Gardy, R Lafont - Langages, 1981 - JSTOR
... **diglossie** telle que l'ont établie FERGUSON, Fishman et leurs disciples. Sans remettre en cause les éléments de base de cette théorie, les recherches sur la **diglossie** ... de la **diglossie**, en ...
☆ Save Cite Cited by 242 Related articles All 4 versions

[\[PDF\] Pluringuisme et diglossie en Tunisie](#)
S Mejjri, M Said, I Sfar - Synergies Tunisie, 2009 - gerflint.fr
Si l'histoire de la Tunisie est marquée par la diversité des peuples et des cultures qui s'y sont succédés, son présent n'en est pas moins marqué par une ouverture sur l'autre proche ou ...
☆ Save Cite Cited by 70 Related articles All 4 versions

N. 309/1976

Ἄρθρον 2.

Γλῶσσα.

1. Γλῶσσα διδασκαλίας, ἀντικείμενον διδασκαλίας καὶ γλῶσσα τῶν διδακτικῶν βιβλίων εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς

Γενικῆς Ἐκπαιδεύσεως εἶναι ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1976—1977 ἡ Νεοελληνική.

2. Ὡς Νεοελληνική γλῶσσα νοεῖται ἡ διαμορφωθείσα εἰς πανελλήνιον ἐκφραστικὸν ὄργανον ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ τῶν δοκίμων συγγραφέων τοῦ Ἔθνους Δημοτική, συντεταγμένη, ἄνευ ἰδιωματισμῶν καὶ ἀκροτήτων.

Τέλος της διγλωσσίας;

It was a highly controversial topic in the 19th and 20th centuries, and was finally resolved in 1976 when Demotic was made the official language. The language phenomenon in question, which also occurs elsewhere in the world, is called diglossia.

Wikipedia

[https://en.wikipedia.org/wiki/Greek_language_quest...](https://en.wikipedia.org/wiki/Greek_language_question)

[Greek language question - Wikipedia](#)

Language in Society 21, 365-381. Printed in the United States of America

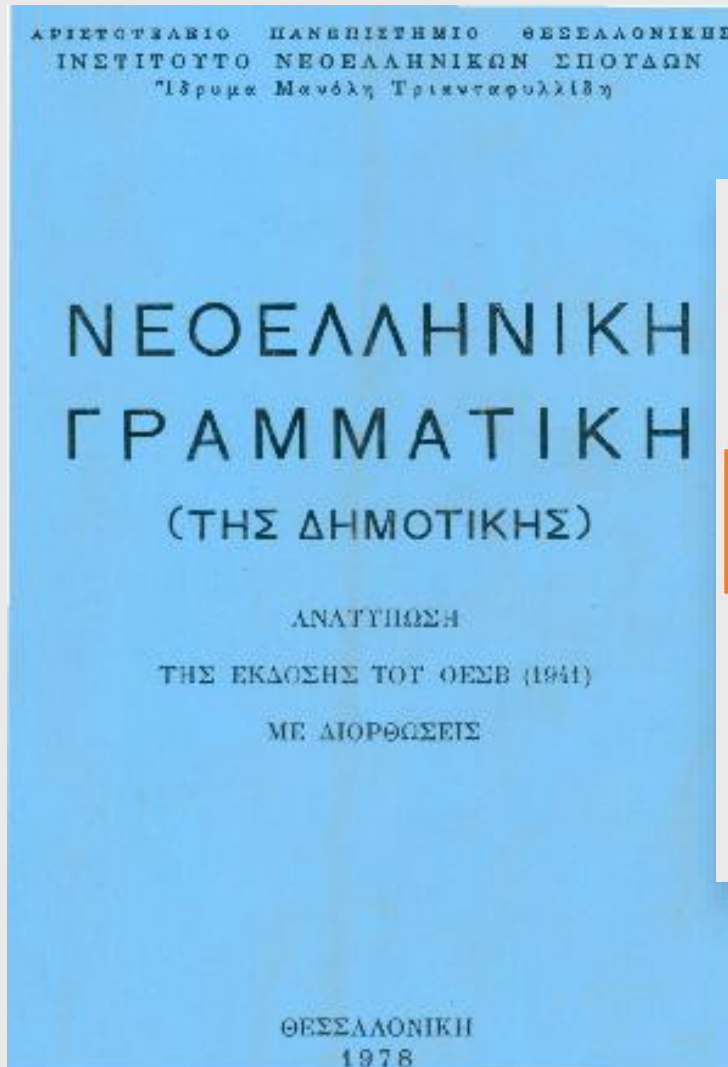
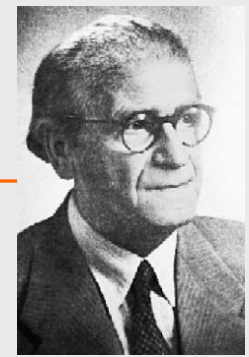
**Diglossia and the present language situation in Greece:
A sociological approach to the interpretation of
diglossia and some hypotheses on
today's linguistic reality¹**

ANNA FRANGOUDAKI

Greek diglossia, described as a particularly problematic issue of great complexity (Seed 1987), has formally ceased to exist since the language reform voted unanimously by the Greek Parliament in 1976. Nevertheless, the language situation today, more than 15 years after the reform, is confused. On the basis of the linguistic data available, scholars disagree, some arguing that diglossia has ceased to exist (Mackridge 1985), whereas others consider that it is still prevalent in Greek society (Alexiou 1982; Browning 1982; Seed 1987).

© 1992 Cambridge University Press 0047-4045/92 \$5.00 + .00

Ποικιλότητα στη Μεγάλη Γραμματική Τριανταφυλλίδη (1941)

Ποικιλότητα στη Γραμματική Τριανταφυλλίδη (1941)

Variant forms in *MG Grammar* (vocabulary)

λέμε συνήθως *αδι* Variant forms in *MG Grammar* (phonology)
 πούμε και *αδιάβρι*

αλλά κς Variant forms in *MG Grammar* (morphology)

ισώνομι
 [...]· επι

Το β' πληθυντικό πρόσωπο είναι: όστε (και όεστε), σήτε (και πέστε), βρήτε, βγάινω
 - γλήγς σχηματίζουν το β' εν. πρ. άσρ. σε -α και σπανιότερα σε -ές:

164 ρητά αποτρεπτικά
1855 - 164 = 1691 ρητά επιτρεπτικά

απόλος, βγάινω
 δάσκαλ
 χτυπάει και βλάπτει
 διπλόρ
 τους συγκεκριμένους τύπους: άσε, άσ' (ήχ. άσ' το) - άστε· το
 -εσ' σε
 (ιδίως γ ρήμα τελειώνω, καθώς και το στεριώνω - στερεώνω με το
 άφραγο σύμπλεγμα εω, έχουν και τους δύο τύπους: τελειώσα και
 αμερικά τελείωσα, στέριωσα και στερέωσα· διαφέρει ο τονισμός
 αθηναίι ανάμεσα στ' απλά και στα σύνθετα, σε ρήματα καθώς έδωξα
 στενάχι - καταδίωξα, επιδίωξα· ζήμιωσα - αποζημίωσα· του
 μισσοδρ σγκώνομαι ο παθητικός άοριστος έχει β' εν. πρόσωπο
 σγκώσου και συχνότερα σήκω· [αγαπά] και αγαπάει (-η)
 [αγαπούμε] και αγαπάμε· [αγαπούν] και αγαπάν· [αγαπούσα]
 και αγάπαγα, αγάπα(γ)ες, αγάπα(γ)ε κτλ· [αγαπιέμαι] και
 αγαπιούμαι· [αγαπιόνταν] και αγαπιούνταν· [θυμούμαι] και
 θυμάμαι· [θυμόνταν] και θυμούνταν·

ώω -
 η
 / πλάι
 άλλο
 ..J'
 πω -
 :αι
 'ερα η

«Υπολειμματική διμορφία»;

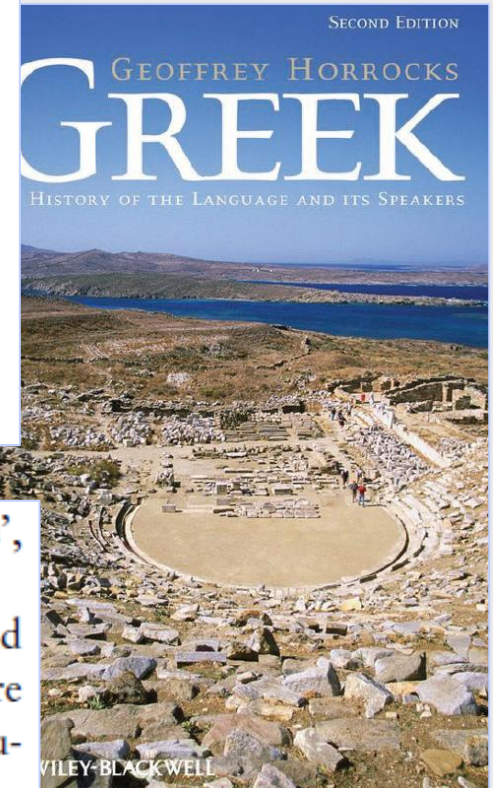
17.7 Standard Modern Greek

The term ‘standard Modern Greek’ (SMG) has now replaced the earlier ‘common Modern Greek’ as the name of this variety (see Mackridge (1985) for a clear and comprehensive description). Unlike ‘pure’ demotic, SMG readily allows the use of features previously thought of as ‘learned’. In nominal morphology, for example, we may note:

- (13) (a) The reappearance of 2nd-declension feminines in -ος [-os]: e.g. η οδός [i oðos] ‘the street/road’ (a subclass previously replaced in demotic by alternative words or eliminated by reassignment to different

declensions, cf. especially island names like η Σάμος [i 'samo] ‘Samos’, genitive της Σάμο-ς [tis 'samos] etc.).

- (b) The restoration of the ancient paradigm of 3rd-declension s-stem and u-stem adjectives in -ής [-is] and -ύς [-'is] (adapted in demotic to more regular 1st/2nd-declension paradigms); e.g. συνεχής [sine'çis] ‘continuous’, ευρύς [e'vris] ‘broad’.
- (c) The restoration of the gen sg and plural paradigm of i-stem nouns, e.g. δυνάμει-ως/-εις/-ων [ði'na-meos/-is/-eon] ‘power(s)’.

«Υπολειμματική διμορφία»;

17.7 Standard Modern Greek

The term ‘standard Modern Greek’ (SMG) has now replaced the earlier ‘common Modern Greek’ as the name of this variety (see Mackridge (1985) for a clear and comprehensive description). Unlike ‘pure’ demotic, SMG readily allows the use of features previously thought of as ‘learned’. In nominal morphology, for example, we may note:

- (13) (a) The reappearance of 2nd-declension feminines in -ος [-os]: e.g. η οδός [i oðos] ‘the street/road’ (a subclass previously replaced in demotic by alternative words or eliminated by reassignment to different

declensions, cf. especially island names like η Σάμος [i 'samo] ‘Samos’, genitive της Σάμο-ς [tis 'samos] etc.).

- (b) The restoration of the ancient paradigm of 3rd-declension s-stem and u-stem adjectives in -ής ['is] and -ύς [-'is] (adapted in demotic to more regular 1st/2nd-declension paradigms); e.g. συνεχής [sine'çis] ‘continuous’, ευρύς [e'vrɪs] ‘broad’.
- (c) The restoration of the gen sg and plural paradigm of i-stem nouns, e.g. δύναμ-εως/-εις/-εων [ði'na:meos/-is/-eon] ‘power(s)’.

«Υπολειμματική διμορφία»;

In the verb system, the following should be mentioned:

- (14) (a) The reintroduction of many contract verbs of the -έω [-'eo] type, together with large parts of their ancient paradigm (the majority of the survivors in demotic having merged with the -άω [-'ao] type); e.g. θεωρώ [θeo'ro]/θεωρούμαι [θeo'rume] 'I consider/I am supposed'.
- (b) The use of learned verbs of the -άω [-'ao] type, again with partial restoration of the ancient paradigm; e.g. διασπώ [δια'spo] 'I split', εξαρτώμαι [eksar'tome] 'I depend'.
- (c) The use of the middle/passive of certain verbs belonging to the ancient athematic paradigm; e.g. τίθεμαι ['tithemai] 'I am put' and its compounds, or compounds of ίσταμαι ['istame] like συνίσταμαι [sin'istame] 'I consist (in/of)'.
- (d) The use in compound verbs of more ancient stem forms than in the corresponding simple verbs: e.g. μιλώ [mi'lo] 'I talk' (2sg μιλάς [mi'las]), beside συν-ομιλώ [sinomi'lo] 'discuss' (2sg συνομιλείς [sinomi'lis]); διώχνω [ðj'oxno] 'kick out', beside επι-διώκω [epiði'oko] 'aim to get' etc.
- (e) The reintroduction of such verbs from the learned tradition entails the reappearance of much learned morphology: e.g. the use of aorist -ευσα [-efsa] rather than -εψα [-epsa], as in συσώρευσα [si'sorefsa] 'I accumulated'; internal augments, as in aorist εισ-έ-πραξα [i'sepraksa] from εισπράττω [is'prato] 'I collect, levy'; aorist passives in -θην/-θης/-θη [-θin/-this/-thi] in place of -θηκα [-θika] etc., as in συν-ε-λήφ-θην [sine'lifθin] 'I was arrested' from συλλαμβάνω [silam'vano]; reduplicated perfect passive participles, as in εκ-τε-ταμένος [ekteta'menos] 'extended', from εκτείνω [ek'tino], and so on.

«Υπολειμματική διμορφία»;

- (d) The reintroduction of 3rd-declension neuters in -ον/gen -οντος [-on/-ondos], -εν/gen -εντος [-en/-endos], and -ός/-ότος (or -ώς/-ώτος) [-'os/'otos] from ancient participles: e.g. παρόν [pa'ron] 'present (time)', προϊόν [proi'on] 'product', ενδιαφέρον [enðia'feron] 'interest', φωνήεν [fo'nien] 'vowel', γεγονός [jeço'nos] 'fact', καθεστώς [kaθe'stos] 'regime, status quo'.
- (e) The introduction of 3rd-declension neuters in -αν/-αντος [-an/-andos]: e.g. σύμπαν ['simban] 'universe'.
- (f) The full revival of the genitive plural in contrast to its previously more marginal status in earlier demotic (see, for example, the observations in Thumb (1912: 31, 33).

- (f) The use of inflected present active (-ων/-ουσα/-ον [-on/-usa/-on]) and passive participles (-όμενος/-η/-ον [-'omenos/-i/-on]), and of aorist passive participles (-θείς [-θiς]/-θείσα [-θisa]/-θεν [-θen]), mainly in adjectival functions: e.g. ο προκύπτων τόκος [o pro'cipton 'tokos] 'the resulting interest', οι εργαζόμενες γυναίκες [i erça'zomenes ji'neces] 'working women', οι πληγείσες περιοχές [i pl'içises perio'çes] 'the devastated regions', απολεσθέντα [apoles'θenda] 'lost property'.
- (g) Use of certain adverbs in -ως [-os] alongside the demotic type in -α [-a], e.g. ευ-/δυσ-τυχώς [ef-/ðis-ti'xos] 'fortunately/unfortunately', especially useful in the case of potential homonyms, e.g. ακριβώς [akri'vos] 'exactly' (from ακριβής [akri'vis]), beside ακριβά [akri'va] 'expensively' (from ακριβός [akri'vos]).

«Υπολειμματική διμορφία»;

There is also a large number of phrases, often involving genitive absolutes, datives and ancient prepositions, that express an idea neatly and have no ‘true’ demotic equivalent: e.g. θεού θέλοντος [θe'u 'θelondos] ‘God willing’; προκειμένου (να/για) [proci'menou [na/ɣia]] ‘if it’s a question of’; συμπεριλαμβανομένου [simberilamvano'menu] (+ gen noun) ‘including X’; τοις εκατόν [tis eka'ton] ‘per cent’; υπόψη [i'popsi] ‘in mind/view, for the attention of’; κατευθείαν [katef'θian] ‘straight (on)’; εν αντιθέσει προς [enandi'θesi pros] ‘as opposed to’; and so on. A few may well represent fossilized survivals in the spoken tradition, but the great majority are clearly taken from *katharévoussa*.

Such widespread borrowing from the learned language has naturally introduced elements of learned phonology into SMG, and many of the phonotactic constraints of traditional demotic no longer apply systematically, producing some uncertainty in the pronunciation of particular words (the *katharévoussa* rules, it should be noted, are also often alien even to Ancient Greek, since a modern pronunciation is used for the ancient written forms).² All the following words, quite regular in SMG, violate demotic rules in one way or another: ποιητής [pii'tis] ‘poet’; εκδρομή [ekðro'mi] ‘excursion’; στοιχείο [sti'çio] ‘element’; έκταση [ektasi] ‘extension’; εχθρός [ex'θros] ‘enemy’; παύση [pafsi] ‘cessation’; συμφωνώ [simfo'no] ‘I agree’; ρεύμα [revma] ‘current’. Cf. 11.2 and 11.6, and see Mackridge (1985: 28–31)).

“Υπολείμματα”

Μοσχονάς Σπύρος

ΜΟΣΧΟΝΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ο «Οιδίπους Τύραννος» του Σοφοκλή στο Αρχαίο Θέατρο
Επιδαύρου και σε περιοδεία σε όλη την Ελλάδα

Οι νεολογισμοί ακολουθούν το καθαρευουσιάνικο υπόδειγμα

λεωφορεῖον, τό. Γαλ. omnibus. Χρ. σαλ. 63. — Δ. Βικέλ. 65. — Ν. Κατρο 66. — 'Αγ. Βλ. λ. 71. — Καζαμίας Κρομηλα 72. — Ν. Κοντ. λ. 89. — 'Η λ ἐνίκησε τὰς ἄλλας τὰς ποιηθείσας διὰ Φραγκικὸν omnibus, οἷον τὸ παντοφορε πολυφορεῖον κτλ. ἴσως ἕνεκα τῆς πρότε ἤδη εἰς τὰ στόματα τοῦ λαοῦ εἰσαχθεί λεωφόρου ὁδοῦ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8.
ΣΥΝΑΓΩΓΗ
ΝΕΩΝ ΛΕΞΕΩΝ
ΥΠΟ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΘΗΤΕΙΩΝ
ΑΔΕ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤ. ΜΕΣΧΥΤΩΝ ΕΑΝ' ΗΜΑΣ ΕΡΩΝΕΣ
ΥΠΟ
ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΑΘ. ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ
ΑΡΧΙΑΡΧΕΡΕΤΟΥ
ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Η. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1900

ποανθρακῶνες	ποδήλατον
<p>ποανθρακῶνες, οἱ. Γαλ. tourbières, θηλ. 'Αν. Κορδ. 83. ποάνθραξ, ὁ. (=τόρφη, Γαλ. tourbe.) 'Ημερολόγ. Νέων ἰδίων 82. — 'Αν. Κορδ. 83. 'Αν. Κ. Χρηστ. 87. ποατάς, ὁ κατὰ τὸν Δωρισμὸν τοῦ Θεοφίλου Κατρη ποιητῆς τοῦ παντός θεός. ποατομύς, ὁ. Γρ. Χαντα. 47. ποδαιομητικός, 3. (σύνθεσις μουσικῆς χορευτικῆς.) 'Ακρ. 14 Μαρτ. 94. ποδαλυσοδομεύση, ἡ τὸς. » Χρ. Περ. ποδαρηδόν, ἐπίρ. κοινὸς μὲ τὰ πόδια (=πέδη.) Μ. Π. Λάμπρ. ἐν Παρν. 94. — Χ. Χρηστοδασ. ἐν 'Ημιφύλ. 'Ακρ. 26 Μαΐου 96. ποδαρφεσία, ἡ. (τῶν γυναικῶν ἢ διὰ ποδηλάτου.) Πρωτοχρονιάτ. 'Ακρ. 1 'Ιαν. 97. — Πρβλ. τὸ ἑξῆς. ποδαρφεῖσις, ἡ. 'Ακρ. 31 'Ιαν. 89. ποδηγέτης, ἡ. Σπ. Παγαν. ἐν 'Ἐστ. ἐφ. 22 Μαρτ. 94. — «'Εφ.» 30 'Ιαν. 95. — 'Ηλ. Ζέγγελ. ἐν 'Ἀστει 3 Μαΐου 96. ποδηλασία, ἡ. 'Εφ. 92. — Πρόγραμμα Πανελληνίου ποδηλατητικῆ ἐν 'Αθήναις Συλλόγου 10 'Ιουν. 93. — 'Ἀστου 28 'Απρ. 95. — 'Αγ. Βλ. λ. 97. ποδηλατάνθρωπος, ὁ. 'Ἀστου 23 Δεκ. 97. ποδηλατῶ-ῶ, π. 4 Σεπτ. 89. — ποδ. Σεπτ. κατ' 1 'Οκτ. 'Απρ. 95. — 'Αγ. Β. ποδηλάτης, ὁ. 'Ακρ. ἐφ. 25 'Απρ. 95. — 'Ἰδε καὶ ποδηλατι κανονικῆς ἰσχυματί Σενάκης ἐν τῷ 'Η του 1894 ἐν ἰδίῳ «ἐπειδὴ, λέγει, καὶ παρεδέχθη καὶ ἐπειδὴ καὶ τὰ νόθα.» 'Ο δ' 'Ἐστ. εἰκονογραφ. 2 κατέρκρινεν, ἐγράψαν Ἰδε καὶ τὴν τούτου ἀναγεγραμμένη λέξει ποδηλατητής, ὁ. 94. — 'Ακρ. 9 Μαΐου 94. ποδηλατητικός, λόγου ποδηλατητικῆς. — Παλιγ. 22 'Ιου. 'Ακρ. 12 Φεβρ. 94. — Πρβλ. ποδηλατιστικός. ποδηλατικός, 3. (σύλλογος κτλ.) 'Ακρ.</p>	<p>— Γ. Ν. Χατζιδάκις ἐν 'Ἐστ. εἰκονογραφ. 21 Μαΐου 95. — Ν. Σ. Μπαζεβανάκις ἐν Πόλει 24 Μαΐου 95. — 'Αγ. Βλ. λ. 97. ποδηλατικῶς. 'Αν. Γεννάδ. ἐν 'Ακρ. 2 Δεκ. 94. ποδηλάτης, ἡ. ποδηλατῶν 'Αμερικανίδων. Ψηλορετινὸς ἐν 'Ακρ. 25 'Ιουν. 95. — 'Ἀστου 23 'Οκτ. 95. ποδηλατικός, ὁ. 'Ακρ. 4 Αὐγ. 93 καὶ 22 Αὐγ. 95 καὶ 24 'Ιουν. 96. ποδηλατιστής, ὁ. Γαλ. vélocipédiste. 'Ακρ. — «'Εφ.» 89. — 'Ακρ. 14 Μαΐου 94. 'Ἰδε ποδηλάτης (ποδηλατητής) καὶ ποδηλατοδρόμος, καὶ τὰ ἑκεῖ σηματούμενα. ποδηλατιστικός, 3. (σύλλογος. ἀγόν. σώματα στρατιωτικά.) 'Ακρ. 23 'Απρ. 91 καὶ 9 Σεπτ. 96. — 'Ἀστου 30 Σεπτ. — 1 'Οκτ. 91 καὶ 11 Νο. 95. ποδηλατιστρία, ἡ. 'Ακρ. 23 Αὐγ. 91. — 'Ἀστου 6 'Ιουλ. 93 καὶ 4 Φεβρ. 95. — Πρβλ. ποδηλάτριά. ποδηλατοδιδάσκαλος, ὁ. 'Ακρ. 23 'Ιουλίου 96. ποδηλατοδιώκτης, ὁ. 'Ακρ. 17 Σεπτ. 96. ποδηλατοδρομεῖον, τό. 'Ακρ. 19 Αὐγ. 94. ποδηλατοπορία vélocipède. 'Ιω. 'Ισ. Σκυλ. — Ν. Κοντοπ. λ. 89. — 'Εφ. 94. — Δ. Βικέλ. ἐν 'Ἐστ. εἰκονογραφ. 7 Μαΐου 95. — Γ. Ν. Χατζιδ. ἐν 'Ἐστ. εἰκονογραφ. 21 Μαΐου 95. — Νικ. Σ. Μπαζεβανάκις ἐν Πόλει 24 Μαΐου 95. — 'Αγ. Βλ. λ. 97. ποδηλατοπορία, ἡ. 'Ακρ. 14 Δεκ. 85. ποδηλατοστοιχία, ἡ. 'Ἐστ. ἐφ. 11 'Ιουλ. 95. ποδηλάτρια, ἡ. 'Ἀστου 21 Αὐγ. 94. — 'Ἐστ. ἐφ. 22 'Απρ. 95. — Γ. Σ. Φραγκούδ. ἐν 'Ακρ. 4 'Ιουν. 96. (*) ποδηλατοταχυδύλον Μαζίμ. 'Ακρ. 28 Μαΐου 98. — Πρωτὰ 14 'Ιουν. 98. ποδαλάτομετρον, τό. 'Ακρ. 20 Μαΐου 94 καὶ 19 Νο. 96. ποδήλατον, τό. (ύπονοουμ. ἔρμα.) Γαλ.</p>

Οι νεολογισμοί ακολουθούν το καθαρευουσιάνικο υπόδειγμα

λεωφορεῖον,
σαλ. 63. — Δ.
66. — 'Αγ. Β.
ρομηλα̃ 72. — Δ.
ἐνίκησε τὰς ἄλλ.
Φραγκικὸν ομηρ.
πολυφορεῖον κτλ.
ἤδη εἰς τὰ στόμα
λεωφόρου ὁδο

«Οἱ Ἕλληνες προτιμοῦν μια παλιά λέξη ἀπὸ μια νεότερη».
Σύγκρουση ταυτοτήτων ἀνάμεσα στα Ἑλληνικά και Σλαβικά*

Kateřina Loudová

Στα τέλη του 19^{ου} αἰώνα παρουσιάστηκε στην τσεχική κοινότητα ἓνα νέο κύμα ενδιαφέροντος για τα νέα ἑλληνικά που σχετιζόταν με την αὐξημένη ταξιδιωτική δραστηριότητα των Τσέχων κλασικῶν φιλόλογων στο ἑλλη- νικό ἔδαφος.¹ Ἀυτὴ ἦταν ἐφικτὴ ἀπὸ τὸ 1893 χάρη στην ετήσια παροχὴ κρατικῶν ταξιδιωτικῶν υποτροφιῶν για τὴν Ἑλλάδα και τὴν Ἰταλία σε καθηγητὲς κλασικῆς φιλολογίας και ἱστορίας που ἐργάζονταν στη μέση τοὺς ἐντυπώσεις και μελέτες στην τσεχική ταξιδιωτικὴ λογοτεχνία, σε ἐξειδικευμένα ἐπιστημονικά περιοδικὰ της ἐποχῆς ὅπως και σε ἐπιτηρί- δες των γυμνασίων. Οἱ συγκεκριμένες μελέτες πληροφοροῦσαν τὸ κοινὸ προπαντὸς για τοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους που ἐπισκέφτηκαν, χωρίς ὁμως ταυτόχρονα να παραλείπουν να ἀναφερθοῦν στον τρόπο ζωῆς των σύγχρονων Ἑλλήνων, με ἰδιαίτερες ἀναφορὲς στα ἔθιμά τους, στον ἐθνικὸ τους χαρακτήρα, στη θρησκεία, στη σχολικὴ παιδεία, στην πολιτικὴ και στην ἑλληνικὴ φύση.

Στο πλαίσιο αὐτὸ ἐκδήλωναν παράλληλα και τὸ ἐνδιαφέρον τους για τὴ νέα ἑλληνικὴ γλῶσσα με βάση συναντήσεις και συζητήσεις με τοὺς Ἕλληνες διανοουμένους και με τὸν "ἀπλό" ἑλληνικὸ λαό. Για τὸ ἐνδιαφέ- ρον αὐτὸ ὑπῆρχε και ἓνας ἐπιπλέον λόγος καθὼς τα νέα ἑλληνικά ἦταν

* Το κείμενο τῆς διὰ λέξης γράφτηκε στο πλαίσιο τοῦ ἐρευνητικοῦ προγράμματος τοῦ Πανεπιστημίου Μάσαρχ στο Μπρνο Κέντρο για Διακλαδικὴ Ἔρευνα των Ἀρχαίων Γλωσσῶν και Παλαιότερων Φάσεων των Σύγχρονων Γλωσσῶν (MSM 0021622435).

- 1 Τσεχικὲς ταξιδιωτικὲς δραστηριότητες στην Ἑλλάδα αὐτῆς τῆς ἐποχῆς, συμπεριλαμ- βανομένων των δημοσιευμάτων που ἀκολούθησαν, ἐπεξεργάστηκε λεπτομερειακὰ ἡ Alena Frolíková, βλ. π.χ. Frolíková (1986/1987).
- 2 Ἀπὸ τὸ ἀυστριακὸ Ἰπουργεῖο Ἑθνοκεντρίων και Παιδείας χορηγοῦνταν ετήσια (1893- 1914) δέκα υποτροφίες ὕψους χιλίων χρυσῶν νομισμάτων. ἀπ' αὐτὲς μία ἢ δύο σε Τσέχους καθηγητὲς μέσης ἐκπαίδευσης. Το κεφάλαιο για υποτροφίες εἰσήχθη τὸ 1891 με διάταγμα Αρ. 23250, βλ. *Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Ministerium für Cultus und Unterricht 1892. Kundmachungen*, σ. 527. Kerpertová (2008: 208). Koteec (1893: 212).

Πρακτικά Δ' Ευρωπαϊκοῦ Συνεδρίου Νεοελληνικῶν Σπουδῶν (Γρανάδα, 9-12 Σεπ. 2010): "Ταυτότητες στον ἑλληνικὸ κόσμο (ἀπὸ τὸ 1204 ἕως σήμερα)", Τόμος Γ' (ISBN 978-960-99699-5-6) © 2011 Ευρωπαϊκὴ Ἐταιρεία Νεοελληνικῶν Σπουδῶν (www.eens.org)

κῶνες

ποδήλατον

Γαλ. *tourbières*,

ἢ, Γαλ. *tourbe*.)
82.—'Αν. Κορδ.
87.

ἰορισμὸν τοῦ Θεο-
ῦ παντὸς θεός.
ἄντα. 47.

ῶνθεσις μουσικῆς
ἄρτ. 94.
νά τοὺς. » Χρ.

ῶς μετὰ πόδια
ἐν Παρν. 94.—
ἠφῶλ. 'Ακρ. 26

ῶνακῶν ἢ διὰ
'Ακρ. 1 'Ιαν.

31 'Ιαν. 89.
ῶγαν. ἐν 'Ἐστ.
ῶρ. » 30 'Ιαν.
ῶ 3 Μαΐου 96.

ῶ ἐν 'Αθήναις
ῶ στὸ 28 'Απρ.

— Γ. Ν. Χατζιδάκις ἐν 'Ἐστ. εἰκονογρ.
21 Μαΐου 95. — Ν. Σ. Μπαξεβανάκις ἐν
Πόλει 24 Μαΐου 95. — 'Αγ. Βλ. λ. 97.
ποδηλατικῶς. 'Αν. Γεννάδ. ἐν 'Ακρ. 2
Δεκ. 91.

ποδηλάτης, ἢ. ποδηλατῆδων 'Αμερικανί-
δων. Ψηλορετινός ἐν 'Ακρ. 25 'Ιουν. 95.
— 'Αστὺ 23 'Οκτ. 95.

ποδηλατισμός, ὁ. 'Ακρ. 4 Αὐγ. 93 και
22 Αὐγ. 95 και 24 'Ιουν. 96.

ποδηλατιστής, ὁ. Γαλ. *vélocipédiste*.
'Ακρ.—'Εφ. » 89.—'Ακρ. 14 Μαΐου 94.
"Ἴδε ποδηλάτης (ποδηλατῆτης) και
ποδηλατοδρόμος, και τὰ ἐκεῖ σηματοῦ-
μενα.

ποδηλατιστικός, 3. (σῆλλογος. ἀγόν.
σώματα στρατιωτικά.) 'Ακρ. 23 'Απρ. 91
και 9 Σεπτ. 96. — 'Αστὺ 30 Σεπτ. — 1
'Οκτ. 91 και 11 Νο. 95.

ποδηλατιστρία, ἢ. 'Ακρ. 23 Αὐγ. 91.
— 'Αστὺ 6 'Ιουλ. 93 και 4 Φεβρ. 95.—
Πρβλ. *ποδηλάτρια*.

ποδηλατοδιδάσκαλος, ὁ. 'Ακρ. 23 'Ιου-
λίου 96.
ποδηλατοδιδάκτρια, ὁ. 'Ακρ. 17 Σε-
πτεμ. 96.
ποδηλατοδρόμιον, τό. 'Ακρ. 19 Αὐγ.

ποδηλατοπορία

ῶπεδ. 'Ιω. 'Ισ. Σκυλ.—Ν. Κον-
εξ. 89.—'Εφ. 94.—Δ. Βικέλ. ἐν
εἰκονογρ. 7 Μαΐου 95.—Γ. Ν.

ῶ. ἐν 'Ἐστ. εἰκονογρ. 21 Μαΐου 95.
Σ. Μπαξεβανάκις. ἐν Πόλει 24
95.—'Αγ. Βλ. λ. 97.

λατοπορία, ἢ. 'Ακρ. 14 Δεκ. 85.
λατοστοιχία, ἢ. 'Ἐστ. ἐφ. 11
5.

άτρια, ἢ. 'Αστὺ 21 Αὐγ. 94.—
ρ. 22 'Απρ. 95.—Γ. Σ. Φραγ-
'Ακρ. 4 'Ιουν. 96. (*)

ιτοταχυδῶλον Μαξίμ. 'Ακρ. 28
ῶ.—Πρωτὰ 14 'Ιουν. 98.

ῶλατι-
ῶλατι-
'Ακρ. **ποδολατόμετρον**, τό. 'Ακρ. 20 Μαΐου
94 και 19 Νο. 96.
ποδήλατον, τό. (ὕπνοουμ. ἔρμα.) Γαλ.

“overdraft”

---

overdraft, παρατράβηγμα

overdraft

υπερανάληψη-η/-ις

βαθμολόγια

Ολογράφως
ΕΞΙ
ΕΞΙ
ΕΞΙ
ΤΕΣΣΕΡΑ
ΔΥΟ
ΤΕΣΣΕΡΑ
ΔΥΟ
ΕΞΙ
ΔΥΟ
ΕΠΤΑ
ΟΚΤΩ
ΕΞΙ
ΕΞΙ
ΤΕΣΣΕΡΑ
ΕΞΙ

Διγλωσσία στα βιβλία για ξένους (B2)

3 ενότητα

Για δεξ

Έσκασε το λάστιχο κι ακούστηκε ένα δυνατό μπαμ.
Τι δεν ακούσθηκε στην τηλεμαχία Μπάιντεν-Τραμπ.

Δέχτηκα μια καλή πρόταση για δουλειά.
Δέχθηκε επίθεση από ληστές.

Μαίρη, πότε ανακαλύφθηκε η Αμερική;
Ένα αρχαίο ναυάγιο ανακαλύφθηκε στο Ικάριο πέλαγος.

-στ-
ακούστηκε

-σθ-
ακούσθηκε

-χτ-
δέχτηκα

-χθ-
δέχθηκε

-φτ-
ανακαλύφτηκε

-φθ-
ανακαλύφθηκε

Φωνή-γραφή

6. Υπογραμμίζω τη λέξη που ακούω.

-χτ-ηκα

ανοίχτηκα
εξελίχτ/χθηκα
πετάχτηκα

1. δημοσιεύθηκε – δημοσιεύτηκε
2. γιατρεύτηκα – γιατρεύτηκα
3. απαγορεύθηκε – απαγορεύτηκε
4. απογοητεύτηκα – απογοητεύτηκα
5. ερωτεύτηκα – ερωτεύτηκα
6. εμπιστεύτηκα – εμπιστεύτηκα
7. διδάχθηκε – διδάχτηκε
8. αναγκάστηκαν – αναγκάστηκαν
9. εργάσθηκα – εργάστηκα
10. αποκαλύφθηκε – αποκαλύφτηκε
11. εγκαταλείφθηκε – εγκαταλείφτηκε
12. επισκέφθηκα – επισκέφτηκε

Διγλωσσία στα βιβλία για ξένους (B2)

Ουσιαστικά σε -έας

ο / η	γραμματέας
του / της	γραμματέα, της γραμματέως
τον / τη	γραμματέα

οι	γραμματείς
των	γραμματέων
τους / τις	γραμματείς

- ο / η διανομέας, διερμηνέας, εισαγγελέας, κουρέας, ιερέας, συγγραφέας, φορέας
- ο τομέας, ο προβολέας, ο εκσκαφέας, ο αμφορέας κ.ά.

Διγλωσσία στα βιβλία για ξένους (B2)

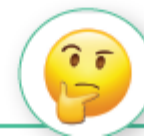

Επίθετα σε -ης, -ης, -ες

ο / η του / της τον / τη(ν)	σαφής σαφούς* σαφή	πλήρης πλήρους* πλήρη	το του το	σαφές σαφούς σαφές	πλήρες πλήρους πλήρες
οι των τους / τις	σαφείς σαφών σαφείς	πλήρεις πλήρων πλήρεις	τα των τα	σαφή σαφών σαφή	πλήρη πλήρων πλήρη

* Λένε και: του σαφή, της σαφής, του πλήρη...

«Υφολογική» αξιοποίηση: Φενακιστική χρήση

e-food.gr
<https://www.e-food.gr> > kato-achaia · [Translate this page](#) ⋮

Εν Ελλάδι pizza restaurant - Κάτω Αχαΐα | Online Delivery ...

Εν ΕΛΛΑΔΙ pizza restaurant Κάτω Αχαΐα – Δες το Μενού και παράγγειλε Online από το κατάστημα Εν ΕΛΛΑΔΙ pizza restaurant Κάτω Αχαΐα με το efood.

★★★★☆ Rating: 4.2 · 57

<https://www.e-food.gr> > en-ell

Εν Ελλάδι - Ναύπλιο

Εν ΕΛΛΑΔΙ Ναύπλιο – Δες το Μενού και παράγγειλε Online από το κατάστημα Εν ΕΛΛΑΔΙ στην περιοχή Ναύπλιο με το efood.

★★★★★ Rating: 4.8 · 10

πρωτεύουσα

τό το κατάστημα Εν ΕΛΛΑΔΙ στην περιοχή Ναύπλιο με το efood.

€ ⓘ

enelladicatering.gr
<https://enelladicatering.gr> · [Translate this page](#) ⋮

Εν Ελλάδι | Υπηρεσίες Catering

Παρεχόμενες υπηρεσίες. Το Catering Εν ΕΛΛΑΔΙ είναι γνωστό για την μεγάλη ποικιλία των προτάσεων της και την άψογη οργάνωση μικρών και μεγάλων events, cocktail, ...

«Υφολογική» αξιοποίηση: Φενακιστική χρήση

- » Beaten Faten
  - » Broth3rs
  - » Souvlistas.gr
  - » Μασουλερί
  - » Ντερλικατέσεν
  - » Σουβlike
  - » Χοιροπιαστό
- » Αρχηγείον
  - » Εν Ελ-λάδι
  - » Έρωσ εστί
  - » Θύαμις
  - » Κεμπάπειον
  - » Ψητόπολις
  - » Πατριδογευσία

«Υπολειμματική διμορφία»: Λόγιο vs. Λαϊκό

ΑΣΗΜΑΚΗΣ ΦΛΙΑΤΟΥΡΑΣ
ANNA ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ-ΣΥΜΕΩΝΙΔΗ
[ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ]

Από τον οίκο στο σπίτι και τανάπαλιν...

ΤΟ ΛΟΓΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Θεωρία • Ιστορία • Εφαρμογή

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Λοιπόν; Υπάρχει διμορφία/διγλωσσία στην Ελλάδα σήμερα:

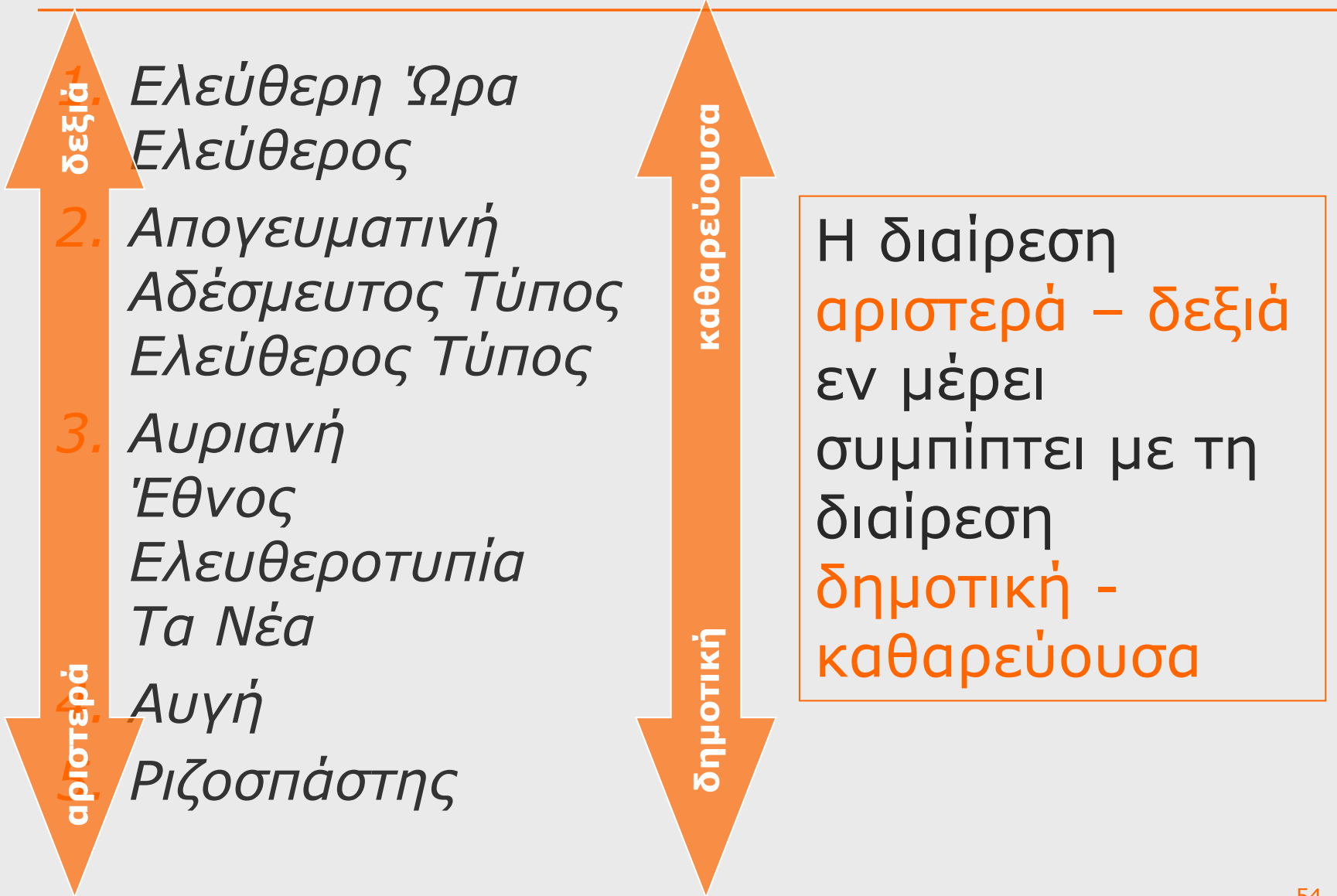
«Ferguson's 9 rubrics»

1. different function/**domains**
(πεδία χρήσης)
  2. prestige (κοινωνική αξιολόγηση)
  3. literary heritage (γραμματεία)
  4. mode of acquisition (τρόπος εκμάθησης)
  5. standardization (τυποποίηση)
  6. stability (σταθερότητα)
  7. phonology
  8. morphology
  9. vocabulary
- })grammar(

» Μορφολογικές μεταβλητές

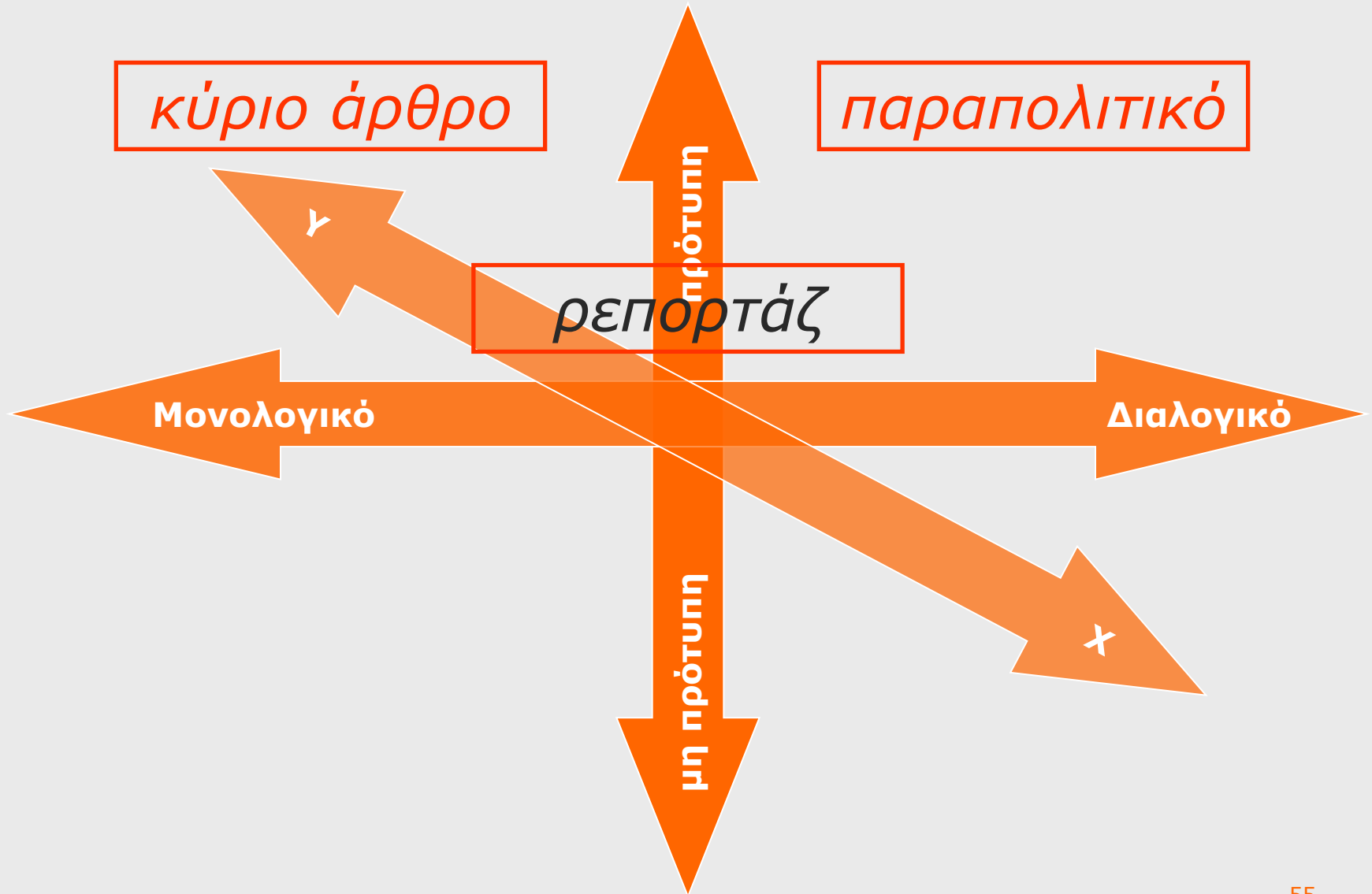
- ▶ (Τονικά συστήματα)
- ▶ Τελικό ν στην αιτιατική αρσενικού / θηλυκού άρθρου
- ▶ γεν. -ης / -εως των σε -η / -ις και γεν. -ητος / -ητας των σε -ης / -ητα
- ▶ Αναβιβασμός τόνου στη γεν. επιθέτων
- ▶ Επιρρήματα -α / -ως
- ▶ Παραθετικά επιθέτων και επιρρημάτων

Υπολειμματική διμορφία στις εφημερίδες (Χατζησαββίδης, 1999)

Υφολογική διαφοροποίηση ή διμορφία/διγλωσσία;

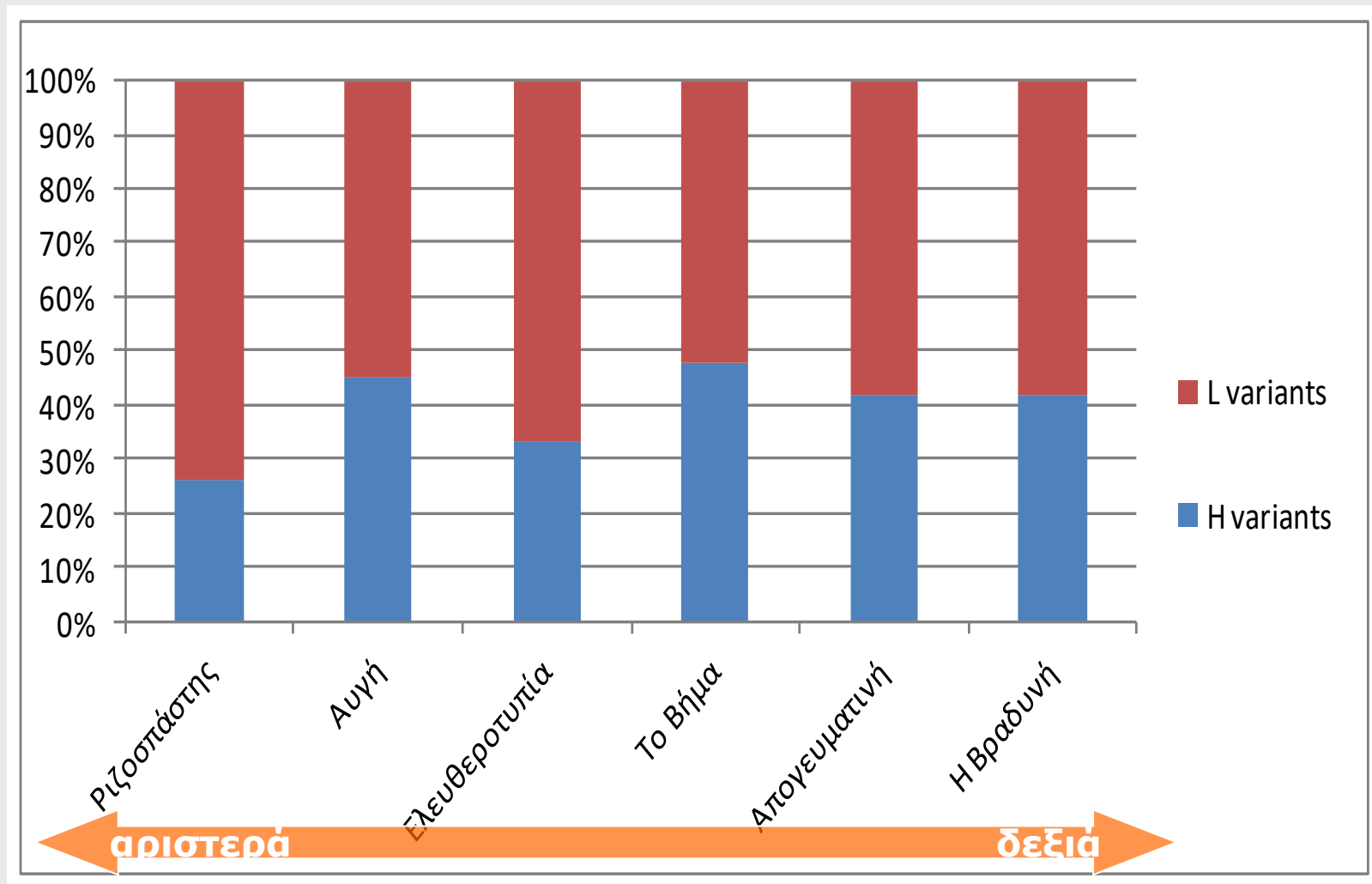

» Μορφολογικές μεταβλητές

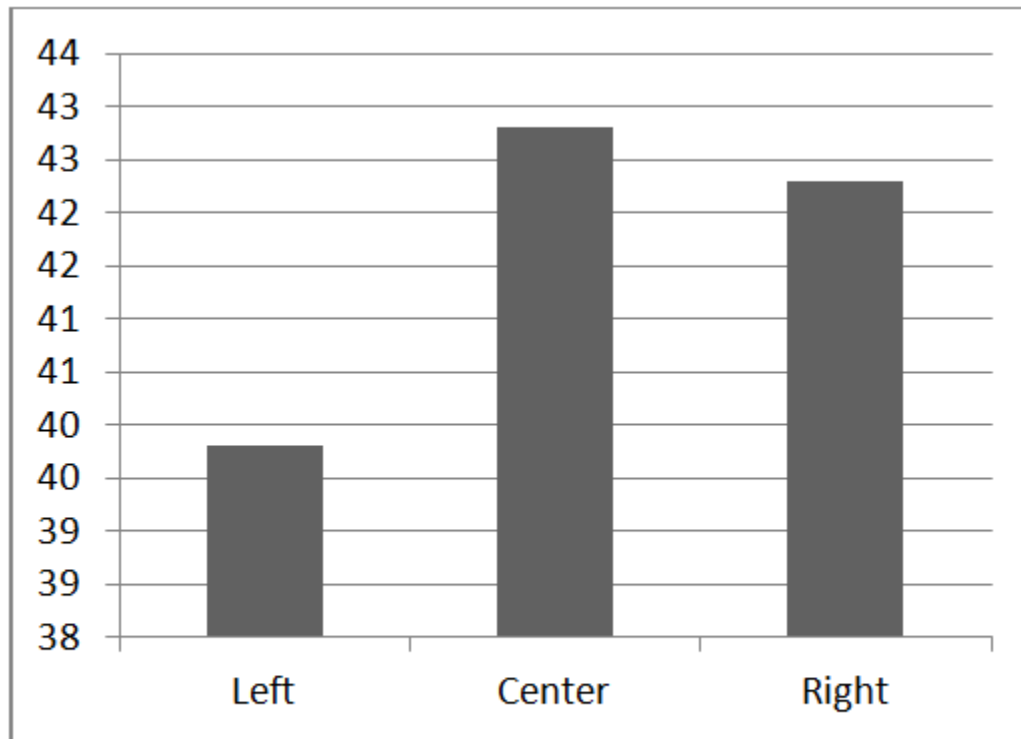
- ▶ επιρρήματα -α/-ως
- ▶ συμφωνικά συμπλέγματα: -χτ-φτ-στ- / -χθ-φθ-σθ-, ορίστηκε/ορίσθηκε
- ▶ συμφωνικά συμπλέγματα χθες/χτες
- ▶ τονισμός γενικής με /χωρίς αναβιβασμό, π.χ. δημοσίων / δημόσιων
- ▶ παθητικός αόριστος -ηκα, -ηκαν / -η, -ησαν
- ▶ κατάληξη γενικής -α/-ος, π.χ. μήνα/μηνός
- ▶ κατάληξη γενικής -εα/-εως, π.χ. εισαγγελέα / εισαγγελέως
- ▶ κατάληξη γενικής -ης/-ους, π.χ. αδαή/αδαούς.
- ▶ κατάληξη γενικής πρώην τριτόκλιτων -ης/-εως, π.χ. κυβέρνησης/κυβερνήσεως

Υπολειμματική διμορφία στις εφημερίδες (Κόλλια κ.ά. 2013)

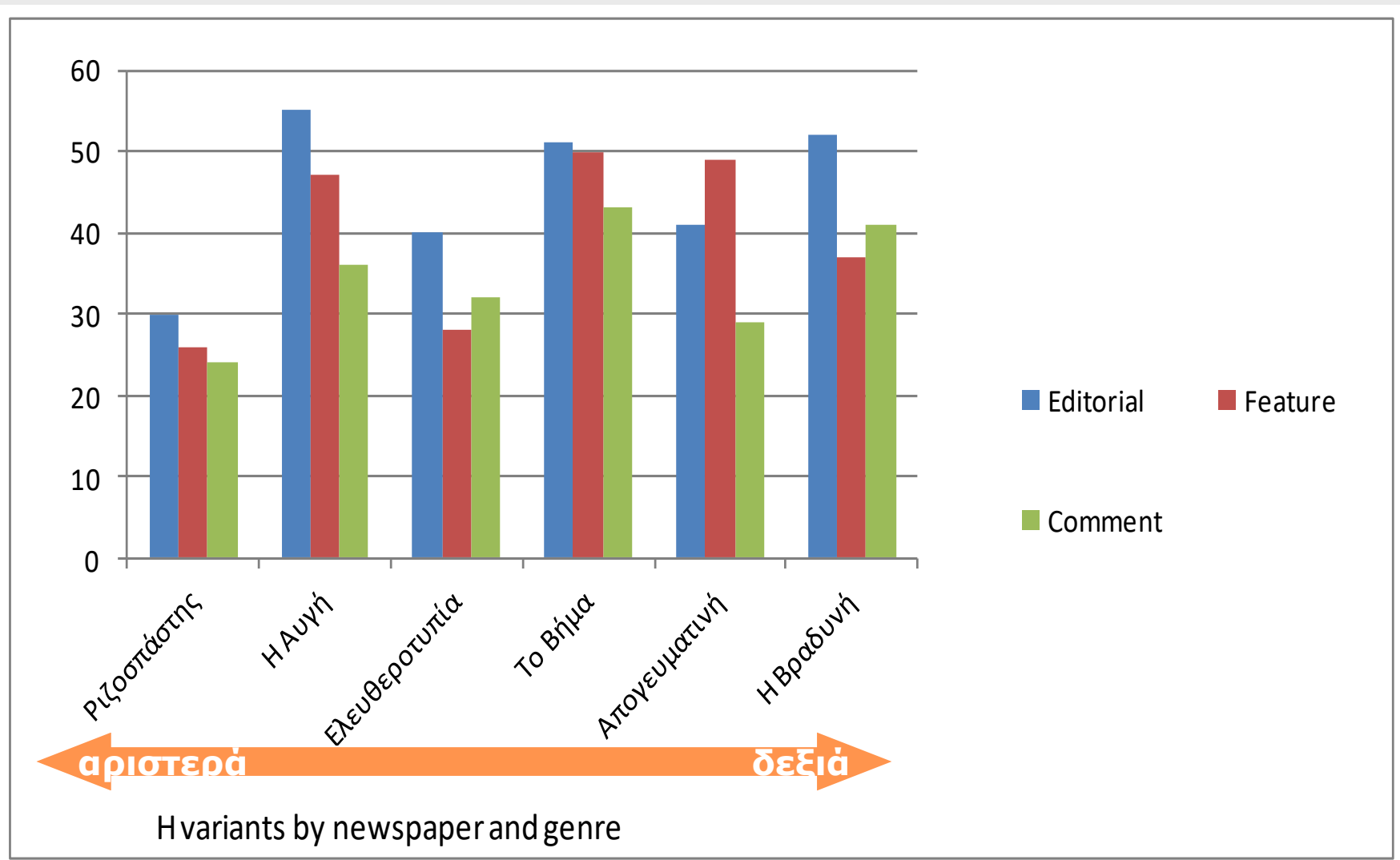
Υπολειμματική διμορφία στις εφημερίδες (Κόλλια κ.ά. 2013)

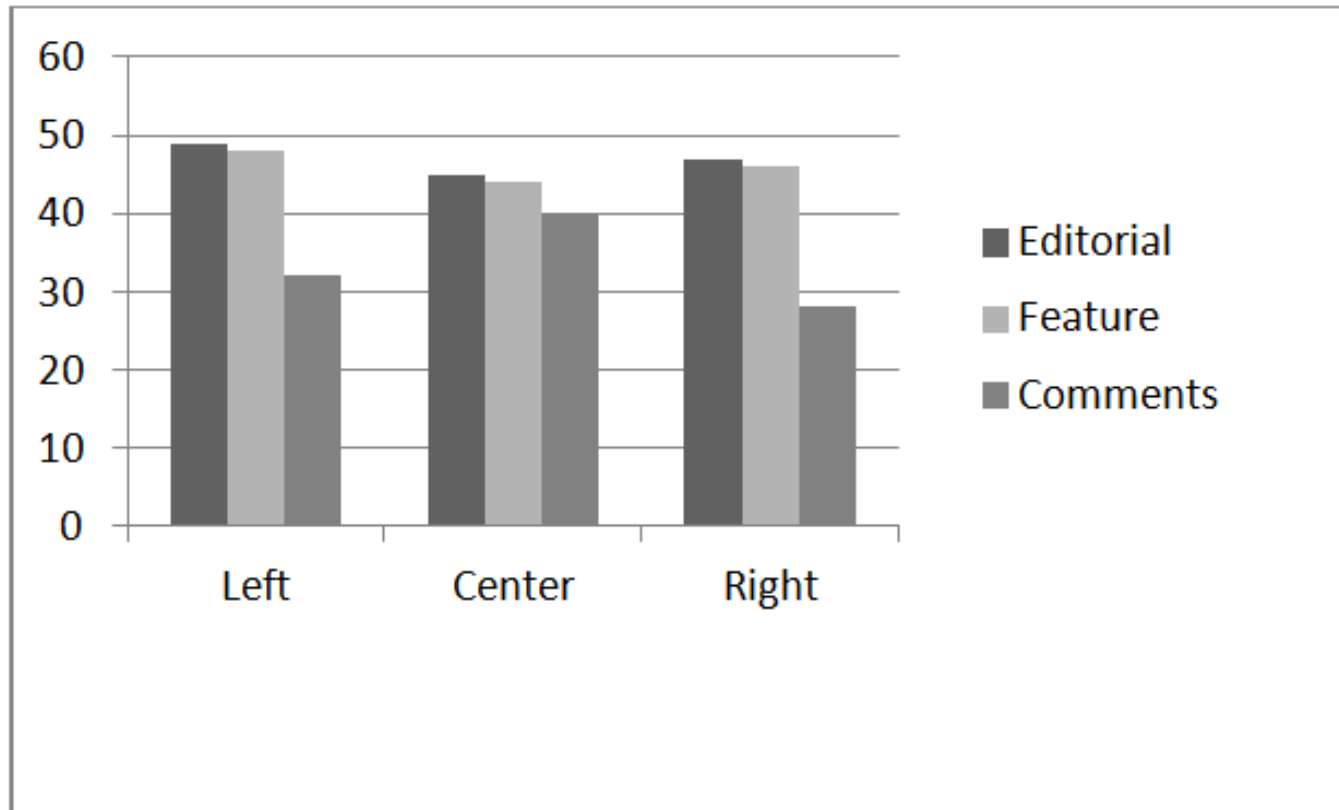

Figure 5B. Percentages of learned/high variants according to the political affiliation of the Greek newspapers

Υπολειμματική διμορφία στις εφημερίδες (Κόλλια κ.ά. 2013)

Υπολειμματική διμορφία στις εφημερίδες (Κόλλια κ.ά. 2013)

Figure 6B. Percentages of learned/high variants according to political affiliation and genre

Υπολειμματική διμορφία στις εφημερίδες

Στο άρθρο αυτό εξετάζεται η χρήση της μορφολογικής ποικιλίας στον σύγχρονο ελληνικό Τύπο ως δείκτης ιδεολογικής ή/και υφολογικής διαφοροποίησης. Σε αντίθεση με άλλες έρευνες για το ζήτημα αυτό (όπως του Σ. Χατζησαββίδη, 1999, 2001, και της Α. Ιορδανίδου, 2001, 2008), η ανάλυσή μας βασίζεται σε στατιστική μελέτη της ποικιλότητας «λόγιων» και «μη λόγιων» μορφολογικών τύπων στον Τύπο. Τα αποτελέσματα της έρευνας επιβεβαιώνουν περιορισμένη (στατιστικά μη σημαντική) υφολογική εκμετάλλευση της μορφολογικής ποικιλίας ανάλογα με το είδος του δημοσιογραφικού κειμένου, δεν εντοπίζεται όμως σύνδεση μεταξύ πολιτικής ιδεολογίας και συγκεκριμένων γλωσσικών επιλογών. ☺

Η ΛΟΓΙΑ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΥΠΟ: ΔΕΙΚΤΗΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΗΣ Ή ΥΦΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗΣ;

ΜΙΚΑΕΛΑ ΚΟΛΛΙΑ, ΑΡΤΕΜΙΣ ΣΟΦΙΟΥ,
ΤΙΝΑ ΦΟΥΡΛΑΡΗ, ΣΠΥΡΟΣ Α. ΜΟΣΧΟΝΑΣ

Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει από την παρούσα έρευνα είναι ότι ο Τύπος δεν αξιοποιεί πλέον τη μορφολογική ποικιλία την ελληνικής γλώσσας σύμφωνα με τα ιδεολογικά περιεχόμενα που ίσχυαν κατά την περίοδο του γλωσσικού ζητήματος, πριν από τη «γλωσσική μεταπολίτευση» του 1976. Ούτε αξιοποιεί τη μορφολογική ποικιλία ως δείκτη της πολιτικής τοποθέτησης της εφημερίδας. Επίσης, η χρήση λόγιων μορφολογικών στοιχείων δεν φαίνεται να συναρτάται με αντιπροσωπευτικά είδη λόγου της παραδοσιακής έντυπης δημοσιογραφίας. Μένει επομένως να ερευνηθεί με ποιους τρόπους μια εφημερίδα αξιοποιεί τη μορφολογική ποικιλία της νέας ελληνικής και σε ποια αποτελέσματα αποσκοπεί.

Υπολειμματική διμορφία στις εφημερίδες: Βιβλιογραφία

- » Σ. Χατζησαββίδης, **1.** *Ελληνική γλώσσα και δημοσιογραφικός λόγος* (1999), 131-148, **2.** «Η μορφολογική ποικιλία του δημοσιογραφικού λόγου ως δείκτης πολιτικής ιδεολογίας», στο *Δημοσιογραφία και γλώσσα*, επιμ. Π. Μπουκάλας & Σ. Α. Μοσχονάς (2001), 141-155.
- » Ά. Ιορδανίδου, **1.** «Δημοσιογραφική “κοινή” : Προβλήματα ορισμού», στο *Δημοσιογραφία και γλώσσα*, επιμ. Π. Μπουκάλας & Σ. Α. Μοσχονάς (2001), 157-164, **2.** «Γλωσσική ποικιλία και δημοσιογραφικός λόγος», *Ζητήματα Επικοινωνίας* 9 (2009), 102-114.
- » Μ. Κόλια, Ά. Σοφίου, Τ. Φούρλαρη & Σ. Α. Μοσχονάς, «Η λόγια μορφολογία στον ελληνικό Τύπο: Δείκτης ιδεολογικής ή υφολογικής διαφοροποίησης;», *Ζητήματα Επικοινωνίας* 16-17 (2013), 139-151.

Μελέτες για την ελληνική διγλωσσία/διμορφία

Fred W. Householder, "Greek diglossia," In: *Report of the Thirteenth Annual Round Table Meeting on Linguistics and Language Studies*, ed. Elisabeth D. Woodworth και Robert J. DiPietro, Georgetown University Press, Washington, DC 1962, pp. 109-132; (with the assistance of K. Kazazis) *Greek Triglossia*, Indiana University Linguistics Club, Bloomington, IN 1974.

Kostas Kazazis, "Sunday Greek," In: *Papers from the Fourth Regional Meeting, Chicago Linguistic Society*, The University of Chicago, Chicago, IL 1968, pp. 130-140; "A superficially unusual feature of Greek diglossia," In: *Papers from the Twelfth Regional Meeting, Chicago Linguistic Society*, ed. Salikoko S. Mufwene, Carol A. Walker και Sanford B. Steever, Chicago Linguistic Society, Chicago, IL 1976, pp. 369-375.

E. Petrounias, "Modern Greek diglossia and its sociocultural implications," *Linguistic Communications* 2, 1970, 117-157; "The Modern Greek language and diglossia," In: *Byzantina kai Metabyzantina*, τ. 1: *The "Past" in Medieval and Modern Greek Culture*, ed. Speros Vryonis, Undena Publications, Malibu 1978, pp. 193-220.

Dimitri Sotiropoulos, "Diglossia and the national language question in Modern Greece," *Linguistics* 197, 1977, pp. 5-31; "The social roots of Modern Greek diglossia," *Language Problems and Language Planning* 6(1), 1982, pp. 1-28.

Peter Hawkins, "Greek diglossia and variation theory," *General Linguistics* 19(4), 1979, pp. 169-187; "Diglossia revisited," *Language and Communication* 3, 1983, pp. 219-232.

Μελέτες για την ελληνική διγλωσσία/διμορφία

Georges Drettas, « La diglossie: Un pelerinage aux sources, » *Bulletin de la Société de Linguistique de Paris* 76(1), 1981, pp. 61-98. « Les mots savants ont une histoire ... , » *La Linguistique* 22(1), 1986, pp. 137-142.

G. Babiniotis, "A linguistic approach to the 'Language Question' in Greece," *Byzantine and Modern Greek Studies* 5, 1979, pp. 1-16.

P. Daltas, "The concept of diglossia from a variationist point of view with reference to Greek," *Archivum Linguisticum* 11, 1980, pp. 65-88.

Irene Philippaki Warburton, "Greek diglossia and some aspects of the phonology of common Modern Greek," *Journal of Linguistics* 16, 1980, pp. 45-54.

Joseph E. Pentheroudakis, "(Some of) the pragmatics of diglossia: Evidence from Modern Greek literature," *Folia Slavica* 4(2-3), 1981, pp. 352-356.

Robert Browning, "Greek diglossia yesterday and today," *International Journal of the Sociology of Language* 35, 1982, pp. 49-68.

Margaret Alexiou, "Diglossia in Greece," In: *Standard Languages Spoken and Written*, ed. W. Haas, Manchester Univ. Press, Manchester 1982, pp. 156-192.

Peter Mackridge, *The Modern Greek Language: A Descriptive Analysis of Standard Modern Greek*, Oxford University Press, London 1985, ιδιαίτερα pp. 1-14, 338-360; "Katharevousa (c. 1800-1974): An obituary for an Official Language," In: *Background to Contemporary Greece*, ed. Marion Sarafis και Martin Eve, Merlin Press, London 1990, pp. 25-51.

Μελέτες για την ελληνική διγλωσσία/διμορφία

D. M. Landsman, "The Greeks' sense of language and the 1976 linguistic reforms: Illusions and disappointments," *Byzantine and Modern Greek Studies* 13, 1989, pp. 159-182; *Theories of Diglossia, Linguistic Variation and Speaker Attitudes, with Special Reference to Modern Developments in Modern Greek*, διδακτορική διατριβή, University of Cambridge 1989.

Evanthia Tsiouris, *Modern Greek: A study of diglossia*, διδακτορική διατριβή, Univ. of Exeter 1989.

Elli Doukanari, "Greek diglossia to Greek dimorphia: A new dilemma for linguists and teachers," In: *Linguistics and Language Pedagogy: The State of the Art (Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics 1991)*, ed. James E. Alatis, Georgetown Univ. Press, Washington D.C. 1991, pp. 509-527.

Margaret Kofod, "The influence of Katharevousa on the phonology of Modern Greek," *Byzantine and Modern Greek Studies* 16, 1992, pp. 84-109.

Anna Frangoudaki, "Diglossia and the present language situation in Greece: A sociological approach to the interpretation of diglossia and some hypotheses on today's linguistic reality," *Language in Society* 21, 1992, pp. 365-381;

...

Anna Frangoudaki, "Greek societal bilingualism of more than a century", *International Journal of the Sociology of Language*, 157, 2002, pp. 101-107.

Πρωτόλεια...

Σε πολλές γλωσσικές κοινότητες μερικοί ομιλητές χρησιμοποιούν δύο ή περισσότερες ποικιλίες της ίδιας γλώσσας σε διαφορετικές περιστάσεις. Ίσως το πιο γνωστό παράδειγμα είναι η κοινή γλώσσα (standard language) και η επαρχιακή διάλεκτος, όπως χρησιμοποιούνται για παράδειγμα στα ιταλικά ή τα περσικά, όπου πολλοί ομιλητές μιλούν την τοπική διάλεκτο στο σπίτι ή ανάμεσα στην οικογένεια ή σε φίλους της ίδιας διαλεκτικής περιοχής αλλά χρησιμοποιούν την κοινή γλώσσα στην επικοινωνία τους με ομιλητές άλλων διαλέκτων ή κατά τις δημόσιες εμφανίσεις τους. Υπάρχουν ωστόσο αρκετά διαφορετικά παραδείγματα της χρήσης δύο ποικιλιών μιας γλώσσας στην ίδια γλωσσική κοινότητα. Στη Βαγδάτη οι χριστιανοί Άραβες χρησιμοποιούν μια «χριστιανική αραβική» διάλεκτο όταν μιλούν μεταξύ τους αλλά μιλούν τη γενική διάλεκτο της Βαγδάτης, τη «μουσουλμανική αραβική» όταν απευθύνονται σε μια μεικτή ομάδα. Τα τελευταία χρόνια έχει υπάρξει ένα ανανεωμένο ενδιαφέρον στη μελέτη της ανάπτυξης και των χαρακτηριστικών των τυποποιημένων γλωσσών (βλ. Ιδιαίτερα Kloss, 1952, με την πολύτιμη εισαγωγή του στη διαδικασία τυποποίησης γενικά) και ακολουθώντας αυτή τη γραμμή ενδιαφέροντος η παρούσα μελέτη επιχειρεί να εξετάσει προσεκτικά ένα συγκεκριμένο είδος τυποποίησης όπου δύο ποικιλίες μιας γλώσσας συνυπάρχουν σ' ολόκληρη την κοινότητα, με κάθε μία να έχει ένα συγκεκριμένο ρόλο να παίζει. Ο όρος «διμορφία» (diglossia) εισάγεται εδώ, βασισμένος στη γαλλική λέξη diglossie, η οποία έχει εφαρμοστεί σ' αυτήν την περίπτωση, εφόσον φαίνεται να μην υπάρχει λέξη σε συνήθη χρήση γι' αυτή στα αγγλικά. Άλλες γλώσσες της Ευρώπης χρησιμοποιούν σε γενικές γραμμές τη λέξη και για τη «διγλωσσία» (bilingualism) με αυτήν την ειδική έννοια. (Οι όροι «γλώσσα», «διάλεκτος» και «ποικιλία» χρησιμοποιούνται εδώ χωρίς ακριβή ορισμό. Ελπίζεται ότι εμφανίζονται επαρκώς σύμφωνα με την καθιερωμένη χρήση τους, ώστε να είναι σαφείς για τον τωρινό σκοπό. Ο όρος «επιβεβλημένη ποικιλία» χρησιμοποιείται επίσης εδώ χωρίς ορισμό. Σημαίνει ότι η υπό εξέταση ποικιλία δεν είναι ή πρωταρχική, ή «φυσική» -εγχώρια- ποικιλία για τους εν λόγω ομιλητές, αλλά είναι δυνατόν να την εκμάθουν αυτοί επιπροσθέτα. Τέλος δε γίνεται καμιά προσπάθεια σ' αυτήν την εργασία να εξεταστεί η ανάλογη περίπτωση, όπου δύο ξεχωριστές (συγγενικές ή μη) γλώσσες χρησιμοποιούνται παράλληλα σ' ολόκληρη τη γλωσσική κοινότητα, κάθε μία με έναν ξεκάθαρα προσδιορισμένο ρόλο.)

Είναι πιθανό ότι αυτή η συγκεκριμένη περίπτωση είναι ευρέως διαδεδομένη στις γλωσσικές κοινότητες παρ' όλο που σπάνια αναφέρεται, πόσο μάλλον να περιγράφεται ικανοποιητικά. Μια πλήρης εξήγηση γι' αυτό μπορεί ν' αποτελέσει

Handwritten notes:
Handwritten notes in Greek and English are scattered around the text, including terms like "Handwritten", "Diglossia", "Bilingualism", and "Diglossie".

Αυτό ήταν όλο...
